

FIVBTM

FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DE VOLLEYBALL

Księga Przypadków (Casebook)
Edycja 2015

Komisja Przepisów Gry FIVB

Spis treści

Słowo wstępne	3
Część I: Teoretyczne podstawy stosowania Przepisów Gry	3
Część II: Przypadki	4
ROZDZIAŁ 1: UCZESTNICY GRY	4
ROZDZIAŁ 2: STRUKTURA GRY	5
ROZDZIAŁ 3: PRZEBIEG GRY	6
ROZDZIAŁ 4: PRZERWY I OPÓŹNIENIA	11
ROZDZIAŁ 5: ZAWODNIK LIBERO	16
ROZDZIAŁ 6: NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIE	19
ROZDZIAŁ 7: SĘDZIOWIE I ICH UPRAWNIENIA	21
ROZDZIAŁ 8: SZCZEGÓLNE PRZYPADKI.....	22
Aneks	31

Słowo wstępne

Piłka siatkowa to wspaniała gra – wystarczy zapytać miliony ludzi, którzy w nią grają, oglądają, analizują i sędziują. Przez ostatnie lata intensywnie promowana i rozwijana, stała się jednym z najpopularniejszych sportów. Zwiększenie prędkości gry, więcej emocji i dynamicznych akcji, dobry wizerunek sportu i świetne wyniki oglądalności w telewizji stanowią bodziec do dalszego rozwijania siatkówki i trafiać z nią do coraz to nowych odbiorców.

Równie ważna, jak sam tekst Przepisów Gry, jest możliwość prawidłowego i jednolitego ich stosowania na całym świecie. Księga Przypadków – Casebook jest zbiorem sytuacji, jakie miały miejsce na meczach piłki siatkowej, opatrzonym oficjalną interpretacją zatwierdzoną przez Komisję Przepisów Gry FIVB i opartą o najnowszą edycję Przepisów Gry. Ta interpretacja wyjaśnia znaczenie poszczególnych przepisów i ich ducha oraz stanowi obowiązkową linię postępowania na wszelkich oficjalnych zawodach.

Obecne wydanie jest drugą „skróconą” edycją (w porównaniu do tych sprzed 2014 roku); jest oparta na Przepisach Gry edycja 2013-2016 zatwierdzonych przez Kongres FIVB we wrześniu 2012 roku w Anaheim i zmodyfikowanych przez Kongres FIVB w październiku 2014 roku w Cagliari.

Sandy Steel

Prezydent Komisji Przepisów Gry FIVB

Część I: Teoretyczne podstawy stosowania Przepisów Gry

Sędzia jest tą osobą, który wprowadza Przepisy Gry w życie. Aby właściwie zastosować przepisy sędziowie muszą doskonale je znać i stosować w sposób odpowiedni i stanowczy. Przepis 23.2.3 stwierdza, że sędzia jest upoważniony do decydowania w każdej sytuacji dotyczącej gry włączając te, które nie zostały opisane w Przepisach Gry. Aby takie decyzje skutecznie podejmować, należy doskonale wiedzieć dlaczego i w jaki sposób sformułowano poszczególne zasady gry.

Pamiętajmy, że chociaż sędzia ma pozostać w cieniu widowiska, to jednocześnie pomaga promować grę w piłkę siatkową, by stała się atrakcyjna dla coraz szerszej grupy odbiorców.

Chcemy, by siatkówka była coraz bardziej popularna – dbałość o atrakcyjność zawodów jest na to sposobem.

FIVB Casebook 2015

Księga Przypadków 2015 jest odzwierciedleniem przepisów, które zostały zatwierdzone przez Kongres FIVB w 2012 i 2014 roku.

W załączniku znajduje się lista przypadków wraz z przyporządkowanymi im poszczególnymi przepisami.

Część II: Przypadki

ROZDZIAŁ 1: UCZESTNICZY GRY

NIEDOZWOLONE CZĘŚCI WYPOSAŻENIA

1.1 Proteza nogi, usztywniacz na nodze, sztywny opatrunek na nadgarstku. Czy takie elementy są dozwolone?	Decyzja: Niektóre tak - pod warunkiem, że nie spowodują zagrożenia dla zdrowia tego zawodnika lub innych zawodników w trakcie gry albo w przypadku założenia na przedramieniu nie pozwoli zawodnikowi na lepszą kontrolę nad piłką. Przepisy Gry pozwalają na noszenie ściągaczy chroniących przed kontuzją. W światowych i oficjalnych zawodach FIVB ich kolor winien być taki sam, jak odpowiedniej części stroju, na przykład ściągacze na ramionach powinny mieć kolor koszulki, a te założone pod spodenkami winne być w kolorze spodenek /4.5.1, 4.5.3/
1.2 Czy zawodniczka może grać z założonym pierścieniem, który może zranić ją albo inną zawodniczkę?	Decyzja: Z powodu zagrożenia kontuzją zawodniczka musi zdjąć pierścionek lub go zabezpieczyć (np. owinąć plastrem) /4.5.1/

KAPITAN

1.3 Jakie powinno być prawidłowe zachowanie sędziego I, jeżeli grający kapitan notorycznie kwestionuje jego decyzje?	Decyzja: Kiedy zachowanie kapitana zespołu wykracza poza jego uprawnienia zawarte w przepisie 5.1.2, Sędzia I powinien upomnieć kapitana zespołu nie karząc go jednak, zgodnie z przepisem 21.1. Jeśli zachowanie takie jest kontynuowane, kapitan powinien być ukarany [czerwona kartka] (punkt i zagrywka dla przeciwnika) za zachowanie grubiańskie /5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, 21.3.1, Diagram 9/
1.4 Czy właściwe jest sprawdzenie ustawienia zawodników na prośbę grającego kapitana?	Decyzja: Tak. Prośba prawidłowa. Prawo do próśb nie może być jednak przez zespoły nadużywane, a zespół otrzyma szczegółową informację tylko o jego własnym ustawieniu. Co do zespołu przeciwnego sędzia może tylko stwierdzić „ustawienie prawidłowe” /5.1.2.2/
1.5 Grający kapitan poprosił sędziego I o sprawdzenie ustawienia przeciwników. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak, ale udzielona informacja może tylko mówić czy pozycje zawodników są prawidłowe czy też nie. Nie wolno udzielać informacji, którzy zawodnicy znajdują się w pierwszej a którzy w drugiej linii /5.1.2.2./
1.6 Jak kapitan zespołu może prawidłowo poprosić sędziego I o zwrócenie uwagi na sygnalizację sędziego liniowego?	Decyzja: Po zakończeniu wymiany grający kapitan musi podnieść rękę i grzecznym gestem poprosić o wyjaśnienie interpretacji danej sytuacji przez sędziego I. Sędzia musi honorować prośbę kapitana /5.1.2.1, 20.2.1/
1.7 Czy decyzja sędziego jest zawsze ostateczna? Czy może on zmienić swoją decyzję pod wpływem protestu zespołu?	Decyzja: Tak, może. Z drugiej strony zespół nie może protestować przeciwko typowym decyzjom sędziego. /5.1.2.1, 23.2.4/

TRENER

1.8 Czy trenerzy mogą wykorzystywać urządzenia do komunikacji z innymi członkami ekipy?	Decyzja: Tak, używanie takich urządzeń jest dozwolone.
1.9 Czy wolno trenerom w czasie meczu zwracać się do sędziego II w sprawie decyzji lub z protestem?	Decyzja: Zgodnie z przepisem 5.1.2, tylko grający kapitan ma prawo prosić sędziów o wyjaśnienia. Trener

	nie jest do tego upoważniony. /5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2 21.3/
1.10 Czy asystent trenera albo zawodnik może włączyć sygnalizator na przerwę dla odpoczynku?	Decyzja: Tak. Jednak to trener musi wykonać sygnalizację ręczną. /5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1/
1.11 Czy asystent trenera albo niebiorący udziału w grze członek zespołu mogą stać / podchodzić do pola rozgrzewki w czasie meczu?	Decyzja: Nie. Przepisy pozwalają tylko trenerowi poruszać się swobodnie w wolnej strefie pomiędzy przedłużeniem linii ataku i polem rozgrzewki. /5.2.3.2, 5.2.3.4, 5.3.1/
1.12 Gdzie może poruszać się trener w czasie meczu?	Decyzja: Tylko trener zespołu ma prawo poruszać się pomiędzy przedłużeniem linii ataku a polem rozgrzewki. Trener nie ma prawa wchodzić na boisko w celu udzielania rad swoim zawodnikom. Jeżeli trener próbuje naruszyć te zasady, powinien zostać upomniany poprzez grającego kapitana /5.2.3.4/
1.13 Czy w czasie meczu kontuzjowany lub niepełnosprawny trener może wykorzystywać kule do podpierania się w wolnej strefie?	Decyzja: Tak. Przepisy nie zabraniają trenerowi stać lub poruszać się z wykorzystaniem kul.

ROZDZIAŁ 2: STRUKTURA GRY

LOSOWANIE

2.1 Jaki wybór ma zespół po wygraniu losowania?	Decyzja: Zwycięzca losowania ma do wyboru następujące możliwości: 1) zagrywkę 2) odbiór zagrywki albo 3) wybór strony boiska Przeciwnik wybiera spośród pozostałych opcji. /7.1.2/
--	--

BŁĘDY ROTACJI I USTAWIENIA

2.2 Rozgrywający na pozycji 1 stał wyraźnie przed zawodnikiem z pozycji 2, ale podskoczył tuż przed uderzeniem piłki na zagrywkę. Czy był to błąd ustawienia?	Decyzja: Tak, jest to błąd. Kiedy zawodnik podskoczył, zachował pozycję, którą zajmował podczas ostatniego kontaktu z podłożem. Tak więc, kiedy zawodnik linii obrony był w powietrzu, ostatnim miejscem kontaktu z podłogą było miejsce bliżej siatki. /7.4, 7.4.2, 7.4.3/
2.3 W momencie zagrywki, środkowy obrony stoi dwoma stopami za stopami środkowego ataku. W momencie zagrywki środkowy obrony ma ręce na podłodze wyraźnie bliżej siatki niż stopy środkowego ataku. Czy jest to pozycja prawidłowa?	Decyzja: Tak, jest to pozycja prawidłowa. Tylko pozycja stóp decyduje o tym czy zawodnik popełnia błąd ustawienia czy nie. /7.4.3, 7.5/
2.4 Czy jeżeli stopa zawodnika w momencie wykonania zagrywki znajduje się częściowo na boisku przeciwnika, jest to błąd?	Decyzja: Tak, jest to błąd. W czasie uderzenia piłki na zagrywkę wszyscy zawodnicy muszą znajdować się całkowicie na swojej stronie boiska. Rozróżniamy boisko (18x9m) od strony boiska (9x9m). Zawodnicy muszą być na swojej stronie boiska w momencie uderzenia piłki na zagrywkę, w szczególności nie mogą wykraczać poza linię środkową. /1.3.3, 7.4/
2.5 Po uderzeniu piłki na zagrywkę, sekretarz zawodów zasygnalizował błąd rotacji. Co powinno nastąpić dalej?	Decyzja: Prawo do zagrywki zdobywa zespół przeciwnika (dokonuje rotacji). Zespół popełniający błąd koryguje swoje ustawienie. Punkty zdobyte przez zespół w błędzie rotacji są anulowane.. /7.7.1, 23.2.3/
2.6 Zespół otrzymał błędną informację o zawodniku,	Decyzja: Zespoły winny powrócić do ustawienia z

który ma zagrywać. Dopiero po kilku wymianach zorientowano się, że informacja ta była błędna. Co powinno nastąpić dalej?	momentu błędnej informacji, podobnie jak wynik. Przerwy dla odpoczynku, przerwy techniczne i sankcje nie mogą być anulowane. Sytuację należy opisać w protokole zawodów.
--	--

2.7 Zespoły nie były gotowe do gry, bo na boisku znajdowało się 5 lub 7 zawodników, gdy sędzia chciał dać sygnał na zagrywkę. Jaka powinna być reakcja sędziego I ?	Decyzja: Sędzia I powinien dać sygnał na zagrywkę, kiedy jest pewien, że oba zespoły są gotowe do gry i zagrywający jest w posiadaniu piłki. Ponieważ sędzia zauważył błąd przed gwizdkiem na zagrywkę, musi udzielić sankcji za opóźnianie właściwemu zespołowi. To, który zespół będzie następnie zagrywał, zależy od rodzaju sankcji. Jeżeli jednak sędzia dał sygnał na zagrywkę, gdy na boisku było 5 lub 7 zawodników, musi on natychmiast przerwać i powtórzyć wymianę bez żadnych konsekwencji dla zespołów. /7.5, 7.7, 12.3, 12.4.3/
---	---

ROZDZIAŁ 3: SYTUACJE W GRZE

ODBICIE PIŁKI

3.1 Po złym odbiorze zagrywki, piłka przeleciała nad siatką poza antenkami ograniczającymi przestrzeń przejścia. Rozgrywająca tej drużyny pobiegła za piłką w kierunku wolnej strefy drużyny przeciwnej i zagrała ją w kierunku własnego boiska. Jednak źle odbita piłka skierowana została nad boisko przeciwnika, w kierunku siatki. W którym momencie piłka stała się „autowa”?	Decyzja: Piłka stała się autowa, kiedy całkowicie opuściła wolną strefę po stronie drużyny zagrywającej, a więc kiedy przekroczyła linię boczną tej drużyny wlatując w przestrzeń nad jej boisko. Piłka również staje się autowa, kiedy w podobnej sytuacji dotknie zawodnika drużyny zagrywającej znajdującego się w obrębie własnej wolnej strefy, o ile ten celowo nie utrudniał wykonania takiej akcji. /10.1.2, 10.1.2.2/
--	--

3.2 Czy zawodnik może prawidłowo odbić piłkę otwartą dłonią?	Decyzja: Odbicie piłki musi być ocenione przez jakość odbicia, np. czy było to miękkie czy twarde odbicie albo czy piłka została złapana i/lub rzucona. Sędzia nie może zbyt pochopnie przerywać gry dopóki z całą pewnością nie stwierdzi, że piłka była złapana lub rzucona. /9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4/
--	--

3.3 Podczas pierwszego odbicia piłka odbiła się kolejno w jednej akcji od jednego przedramienia, drugiego i klatki piersiowej zawodnika, ale nie została złapana lub rzucona. Czy sędzia I postąpił słusznie nie przerywając wymiany?	Decyzja: Tak, decyzja sędziego była właściwa. Przypadki pierwszego odbicia, przy którym dozwolone jest dotknięcie piłki kolejno kilkoma częściami ciała, to: 1. odbiór zagrywki; 2. odbiór ataku (tak lekkiego, jak i silnego); 3. odbiór piłki odbitej przez blok własnej drużyny; 4. odbiór piłki odbitej od bloku przeciwnika. /9.2.3.2, 14.2/
---	---

3.4 Czy po bloku zawodnik może dotknąć piłkę dwa razy, jeżeli ma to miejsce w jednej akcji?	Decyzja: Tak, zawodnik może dotknąć piłkę dwa razy po tym, jak blokował, tak długo jak miało to miejsce w czasie jednej akcji. Jest jednak możliwe odgwizdanie piłki złapanej lub rzuconej przy pierwszym odbiciu zespołu, jeżeli dwa zagrania (najpierw złapanie, potem rzut) są widoczne w tym jednym zagranie. /9.2.2, 9.2.3.2, 14.2/
---	---

3.5 Zawodnik pchnął piłkę, kierując ją w boisko przeciwnika. Czy taka akcja jest dozwolona?	Decyzja: To zależy, czy piłka została rzucona lub złapana (błąd), czy też odbita (prawidłowe zagranie). Dozwolone jest blokowanie piłki i kierowanie jej w kierunku boiska przeciwnika. Błąd rzucenia piłki może wystąpić podczas wykonywania akcji bloku. /9.2.2/
---	---

3.6 Zawodnik wyskoczył w powietrze próbując obronić piłkę w obrębie trybun. Po odbiciu piłki zawodnik	Decyzja: Tak, zagranie prawidłowe. Zawodnik może zagrać piłkę, a nawet korzystać z pomocy przy odbiciu
---	---

wylądował w trybunach. Czy taka akcja jest dozwolona?	poza wolną strefą po swojej stronie. Dotyczy to także własnej ławki zespołu, bo znajduje się ona poza wolną strefą. /9, 9.1.3/
---	--

3.7 Zawodnik pobiegł za piłką w kierunku trybun. Tuż przed jej odbiciem jeden z kibiców podskoczył i złapał piłkę. Trener tego zespołu domagał się powtórzenia wymiany ze względu na jej utrudnianie przez kibiców. Sędzia odmówił. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?	Decyzja: Tak. Zawodnik może odbić piłkę spoza pola gry po swojej stronie, w tym z trybun, ławki zawodników rezerwowych, itd. O ile jednak zawodnik jest uprzywilejowany do gry w obrębie pola gry, o tyle traci swoje przywileje poza nim. /9, 9.1.3/
---	--

3.8 Czy sędzia I musi odgwizdać zaistniały błąd odbicia piłki, jeżeli zawodnik wykonał spektakularną akcję?	Decyzja: Sędzia musi wziąć pod uwagę zasadę „pozwól piłce latać”. To znaczy, że jeżeli zawodnik wykonał szybki ruch wkładając wielki wysiłek, by zagrać piłkę i w czasie odbicia doszło do nieznacznego błędu odbicia, sędzia winien być łagodniejszy w ocenie, niż w normalnej sytuacji.
--	--

3.9 Piłka odbita od głowy blokującego zawodnika zespołu A przeleciała ponad antenką częściowo poza przestrzenią przejścia nad wolną strefę zespołu „B”. Zawodnik linii obrony drużyny „A” pobiegł za piłką, by odbić ją ponownie na swoją stronę siatki. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak. Piłka przeleciała ponad antenką, do wolnej strefy przeciwnika, częściowo poza przestrzenią przejścia. Prawidłowe więc było jej zagranie z powrotem nad swoje boisko poprzez przestrzeń zewnętrzną, po tej samej stronie boiska. Sędziowie liniowi nie mogą nic sygnalizować, gdy piłka jest tak grana, aż do momentu, gdy jest ona poza grą. /10.1.2/
--	--

3.10.1 Czy sędzia liniowy ma sygnalizować, jeżeli piłka po drugim odbiciu zespołu przelatuje poza przestrzenią przejścia w kierunku wolnej strefy przeciwnika?	Decyzja: Nie. Piłka może zostać prawidłowo zagrana z powrotem w ramach trzeciego odbicia zespołu albo może wystąpić inny błąd. Piłka pozostaje zatem w grze. /8.4.1, 8.4.2, 9.1, 10.1.2, 10.1.2.1, 10.1.2.2/
---	---

3.10.2 Rozgrywający zespołu A odbił piłkę ponad siatką w taki sposób, że jego palce znajdowały się w momencie odbicia w przestrzeni przeciwnika. Piłka poleciała równoległe do siatki w kierunku atakującego. Blokujący zespołu B dotknął piłkę w przestrzeni zespołu A, który nie mógł już wykonać ataku. Jaka powinna być decyzja sędziego I?	Decyzja: Zgodnie z treścią Przepisu 9: każdy zespół musi grać po własnej stronie pola gry i we własnej przestrzeni (z wyjątkiem Przepisu 10.1.2). Zatem rozgrywający popełnił błąd odbijając piłkę w przestrzeni przeciwnika. Blokujący co prawda także popełnił błąd, blokując piłkę w przestrzeni przeciwnika, zanim ten wykonał atak, ale zaliczany jest błąd, który wystąpił jako pierwszy. /9/
--	--

PRZEJŚCIE POD SIATKĄ

3.11 Atakujący wylądował piętami na linii środkowej boiska następując jednocześnie na stopy zawodnika blokującego. Zagranie tym utrudnił mu ruch. Czy był to wpływ na grę blokującego?	Decyzja: Tak. Przepis 11.2.1 mówi, że dozwolone jest wkroczenie pod siatką w przestrzeń przeciwnika, pod warunkiem, że nie wpływa to na jego grę. Wpływ na grę oznacza, że zawodnik powstrzymuje przeciwnika, utrudnia odbicie piłki lub jego próbę. /11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4/
---	--

3.12 Czy każdy fizyczny kontakt z przeciwnikiem jest równoznaczny z wpływem na jego grę?	Decyzja: Nie, w czasie meczu tych kontaktów zdarza się wiele – sędzia II powinien odgwizdać błąd, jeżeli zawodnik utrudnił lub zablokował możliwość zagrania przez przeciwnika. /11.2.1/
---	---

ZAWODNIK PRZY SIATCE I KONTAKT Z SIATKĄ

3.13 Rozgrywający delikatnie musnął siatkę pomiędzy antenkami w czasie odbicia piłki. Sędzia odgwizdał błąd. Czy była to prawidłowa decyzja?	Decyzja: Tak, decyzja była prawidłowa. Zgodnie z Przepisami Gry jest to błąd dotknięcia siatki. Dotknięcie siatki pomiędzy antenkami w czasie gry piłką jest błędem. /11.3.1, 11.4.4/
---	--

3.14 Rozgrywający przełożył rękę ponad siatką na stronę drużyny przeciwnej i rozegrał piłkę do zawodnika	Decyzja: Tak, sędzia I postąpił prawidłowo. Powyżej siatki zawodnik może grać piłką tylko po swojej stronie
---	--

atakującego. Czy sędzia I postąpił słusznie przerywając grę?	(za wyjątkiem bloku). Podobne zagranie poniżej siatki nie jest błędem dopóki piłka całkowicie nie przekroczy płaszczyzny pionowej siatki /9, 11.2.1/
3.15 Po równoczesnym kontakcie z piłką dwóch przeciwników (ponad siatką), piłka upadła poza boisko zespołu A. Który zespół będzie zagrywał?	Decyzja: Jeżeli po rzeczywiście równoczesnym odbiciu przez zawodników dwóch zespołów piłka upadnie poza boisko, to jest to błąd zespołu przeciwnego. Zespół A będzie zagrywał. /9.1.2.2; 9.1.2.3/
3.16 Piłka po ataku uderzyła w taśmę, która dotknęła ramię zawodniczki „B”. Czy miał miejsce błąd dotknięcia siatki?	Decyzja: Jeżeli siatka dotknie blokującego - nie ma błędu. Natomiast, jeżeli to blokujący dotknie siatkę między antenkami, podczas akcji gry piłką, popełni błąd /11.3.1, 11.4.4/
3.17 Po tym, jak blokujący wylądował, odwracając się dotknął siatki swoim ramieniem. Czy jest to błąd?	Decyzja: Nie. Ponieważ akcja gry piłką zakończyła się zanim wykonał on obrót, kontakt z siatką nie jest błędem. /11.3.1, 11.4.4/
3.18 Atakujący zespołu A uderzył piłkę z pozycji 4, gdy jednocześnie przeciwnik dotknął siatki, sądząc, że atak będzie z pozycji 2 zespołu A. Czy był to błąd?	Decyzja: Nie. Błędem byłby kontakt z siatką pomiędzy antenkami w czasie gry piłką – skoro ten zawodnik nie był w pobliżu piłki, nie popełnił on błędu. /11.3.1, 11.4.4/
3.19 Zawodnik próbował zablokować piłkę, która była blisko niego. Nie dotknął jednak piłki, za to uderzył ręką w siatkę. Czy jest to błąd dotknięcia siatki?	Decyzja: Tak – dotknięcie siatki ma miejsce w czasie gry piłką lub próby gry piłką, nawet jeśli zawodnik nie dotknął piłki. /11.3.1, 11.4.4/
3.20 Środkowy bloku sięgając rękoma ponad siatką, dotknął górną jej taśmę, próbując dotknąć piłki. Czy popełnił błąd?	Decyzja: Tak – kontakt z siatką był błędem: blokujący znajdował się blisko akcji i dotknął siatki pomiędzy antenkami. /11.3.1, 11.4.4/
3.21.1 Atakujący wylądował po uderzeniu piłki, zrobił jeszcze dwa kroki i dotknął siatki poza antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Czy popełnił błąd?	Decyzja: Nie. Zawodnik nie popełnił błędu ponieważ: - zawodnik zakończył już akcję gry piłką; - nie skorzystał z pomocy siatki dla podparcia albo stabilizacji; - dotknął siatki poza antenkami /11.3.1, 11.3.2, 11.4.4/
3.21.2 Atakujący lądując po uderzeniu piłki stracił równowagę, zrobił jeszcze dwa kroki i oparł się klatką piersiową o siatkę pomiędzy antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Gdyby nie opór siatki, upadłby na boisko przeciwnika. Czy popełnił błąd?	Decyzja: Tak. Jeżeli zawodnik korzysta z pomocy siatki pomiędzy antenkami dla podparcia albo stabilizacji w czasie gry piłką, to jest to uważane jako wpływ na grę. /11.3.1, 11.4.4/
3.22 W czasie wykonywania ataku zawodniczka uderzyła swoją rozgrywającą kolanem. Uderzenie spowodowało, że rozgrywająca dotknęła siatkę. Czy zespół popełnił błąd?	Decyzja: Nie. Rozgrywająca nie brała udziału w grze piłką w tym momencie i dotknięcie siatki nie miało wpływu na grę. /11.3.1, 11.4.4/
ZAGRYWKA	
3.23 Od razu po wykonaniu zagrywki sekretarz zasygnalizował sędziemu II błąd rotacji, a sędzia przerwał wymianę. Czy postępowanie sekretarza było właściwe?	Decyzja: Tak. Kiedy niewłaściwy zawodnik przygotowuje się do wykonania zagrywki, sekretarz musi poczekać aż zawodnik wykona zagrywkę, po czym informuje sędziego II o zaistniałym błędzie. Sekretarz może używać dzwonka, sygnalizatora lub innego urządzenia dźwiękowego (w Polsce także gwizdka), żeby sygnalizować błąd. /7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 25.2.2.2/
3.24 Po gwizdku sędziego I na zagrywkę, zespół zorientował się, że zagrywać powinien inny zawodnik, w związku z czym właściwy zagrywający zajął miejsce w polu zagrywki. Czy zawodnik ten może wykonać zagrywkę?	Decyzja: Tak, o ile wykona zagrywkę w ciągu 8 sekund od gwizdka sędziego I na zagrywkę. Sędzia I nie gwizdże na zagrywkę w tej sytuacji drugi raz. /12.4.4/

<p>3.25 Zagrywający podrzucił piłkę wysoko, ale pozwolił jej upaść na podłogę. Następnie złapał odbitą od podłoża piłkę i natychmiast ją uderzył na zagrywkę przed upływem dozwolonych 8 sekund. Czy zagrywający postąpił prawidłowo?</p>	<p>Decyzja: Nie, było to zagranie nieprawidłowe. Piłka musi być uderzona dłonią lub dowolną częścią ręki po podrzuceniu jej w górę lub opuszczeniu w dół z dłoni. Dozwolone jest tylko jedno podrzucenie piłki, dlatego każde zagranie, które sędzia uzna za podrzucenie piłki w celu wykonania zagrywki musi zakończyć się zagrywką. /12.4.2/</p>
--	---

<p>3.26 Piłka po zagrywce dotknęła siatki i antenki zanim została zagrana przez zespół odbierający zagrywkę. Sędzia I odgwizdał błąd zagrywki. Czy sędzia postąpił słusznie?</p>	<p>Decyzja: Tak. Piłka dotykająca antenki staje się autowa. /8.4.3, 27.2.1.3/</p>
---	--

<p>3.27 Piłka po zagrywce uderzyła w siatkę poniżej jej górnej taśmy. W którym momencie sędzia powinien w tej sytuacji gwizdać?</p>	<p>Decyzja: Należy gwizdać, gdy jest jasne, że piłka nie przeleci na drugą stronę siatki przez przestrzeń przejścia. Sędzia I nie może więc czekać, aż piłka upadnie na podłogę lub dotknie zawodnika zespołu zagrywającego. /12.6.2.1/</p>
--	--

<p>3.28 /patrz 9.26/</p>	
---------------------------------	--

<p>3.29 Po wykonanej przez zespół „A” zagrywce piłka uderzyła w siatkę i leciała w kierunku podłogi po stronie zagrywających. Zawodnik drużyny „B” złapał ją pod siatką po stronie zagrywających, zanim dotknęła placu gry. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Jest to dozwolone. Sędzia I musi gwizdnąć w momencie, gdy piłka nie przelatuje z zagrywki przez przestrzeń przejścia. Od tego momentu jest ona poza grą. /12.6.2.1/</p>
---	--

ATAK

<p>3.30 Rozgrywający grający w drugiej linii wyskoczył będąc w polu ataku swego zespołu i odbił piłkę znajdującą się całkowicie ponad górną taśmą siatki w kierunku atakującego. Zanim atakujący dotknął piłki, przekroczyła ona przestrzeń przejścia i została zablokowana przez rozgrywającego przeciwnika. Czy miał miejsce błąd?</p>	<p>Decyzja: Tak. Odbicie rozgrywającego stało się nieprzepisowym atakiem zawodnika drugiej linii, gdy atak został spełniony (piłka została dotknięta przez blokującego). Wymianę powinna wygrać drużyna blokująca. /13.1.3/</p>
---	--

<p>3.31 W drugim uderzeniu zespołu, rozgrywający grający w drugiej linii, zamiast rozegrać piłkę, zdecydował się kiwnąć na stronę przeciwnika. W momencie uderzenia piłka znajdowała się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Czy przeciwnik może zablokować taką piłkę całkowicie po stronie przeciwnika?</p>	<p>Decyzja: Tak, bo rozgrywający wykonał atak. W momencie, gdy zawodnik blokujący dotknie piłkę, nieprawidłowy atak stanie się spełniony. /13.1.1; 13.1.3; 13.2.2; 13.3.3/</p>
--	---

<p>3.32 W drugim odbiciu piłki zespołu „A” zawodniczka skierowała piłkę w stronę boiska przeciwnika. Sędzia I uznał, że żadna z zawodniczek drużyny „A” nie była w stanie dosięgnąć piłki. Blokująca zespołu „B” sięgnęła ponad siatką i zablokowała piłkę po stronie przeciwnika. Jaka powinna być właściwa decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Jeśli nawet byłoby to drugie odbicie zespołu, a piłka kierowana jest na boisko przeciwnika, to jest to atak. Zatem jeżeli według opinii sędziego I, żadna zawodniczka zespołu „A” nie była w stanie dosięgnąć piłki, blok zespołu „B” był prawidłowy. /13.1.1, 14.3/</p>
---	---

<p>3.33 Zawodniczka linii obrony wybiła się ze strefy ataku i zaatakowała piłkę po pierwszym odbiciu piłki przez jej zespół. W momencie ataku piłka znajdowała się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Po ataku piłka uderzyła w siatkę i odbiła się z powrotem na boisko tego zespołu. Czy zespół popełnił błąd?</p>	<p>Decyzja: Nie. Skoro piłka ani nie przekroczyła pionowej płaszczyzny siatki, ani nie została dotknięta przez blokującą, atak nie został spełniony. Wymiana jest kontynuowana. /9.1; 13.1.3; 13.2.2; 13.3.3/</p>
--	--

<p>3.34 Przyjmująca zespołu „A” wyskoczyła zza linii ataku i dotknęła piłkę lecącą z zagrywki całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Kontakt z piłką miał miejsce za linią ataku. Czy gra ma być kontynuowana?</p>	<p>Decyzja: Tak, skoro dotknięcie piłki miało miejsce całkowicie poza strefą ataku. /13.3.4, 19.3.1.3/</p>
--	---

BLOK

<p>3.35 Po złym zagranie w zespole „A” piłka przeleciała na stronę przeciwników. Piłka zaatakowana została przez środkowego ataku „B” i uderzyła w znajdujące się jeszcze powyżej górnej taśmy siatki ramiona rozgrywającej (obecnie zawodniczki linii obrony) zespołu „A”. Odbita piłka przekroczyła siatkę i upadła na boisko zespołu „B”. Która zawodniczka popełniła błąd?</p>	<p>Decyzja: Blok rozgrywającej był nieprawidłowy, gdyż była ona zawodniczką drugiej linii. Próba uniemożliwienia przejścia piłki ze strony przeciwnika jest blokiem, jeżeli którakolwiek część ciała znajduje się powyżej siatki. /14.1.1, 14.1.3, 14.6.2/</p>
<p>3.36 Czy wolno blokującemu sięgać z przełożeniem rąk by zablokować wystawianą piłkę (kierowaną do atakującego)?</p>	<p>Decyzja: Nie, blokowanie wystawianej piłki po stronie przeciwnika jest błędem. Jednakże sędzia I musi być pewny, że ma do czynienia z piłką wystawioną. Musi być pewien, czy piłka leci równolegle do siatki (błąd bloku), czy też została skierowana do siatki, co czyni z niej atak (nie ma błędu bloku). /14.1.1, 14.3/</p>
<p>3.37 Zawodnik zespołu „A” zablokował atak „B”. Następnie środkowy bloku „B” blokuje blok „A”. Czy blok blokowanej piłki jest zagranie prawidłowym?</p>	<p>Decyzja: Tak. Blok jest to akcja mająca na celu zatrzymanie piłki przechodzącej od strony przeciwnika. Tak więc prawidłowe jest blokowanie bloku przeciwnika. /14.1.1/</p>
<p>3.38 Piłka odbiła się od bloku prosto w dół. Zanim jednak upadła na boisko, otarła się o stopę jednego z uczestniczących w bloku zawodników, który po akcji bloku nadepnął na linię środkową boiska częściowo stawiając stopę na boisku drużyny przeciwnej. Czy sędzia postąpił słusznie uznając blok za prawidłowy?</p>	<p>Decyzja: Tak, była to właściwa decyzja sędziego I. Jednak, jeśli zawodnik blokujący dotknąłby piłki wyraźnie jeszcze w powietrzu, mógłby w ten sposób przeszkodzić w próbie odbicia piłki i w ten sposób popełniłby błąd. /11.2.1/</p>
<p>3.39 Po bloku, prawidłowo sięgającego na drugą stronę siatki zawodnika zespołu „B”, piłka przeleciała kilka metrów równolegle wzdłuż siatki i została uderzona, jak w akcji bloku, przez zawodnika tej samej drużyny, a następnie upadła na boisko drużyny „A”. Piłka w całej akcji nie znalazła się nad boiskiem zespołu „B”. Który zespół zdobywa punkt?</p>	<p>Decyzja: Zespół „A”. Zagranie drugiego z zawodników zespołu „B” nie może zostać uznane za blok, skoro piłka leciała od bloku jego kolegi z zespołu. Tak więc był to atak w przestrzeni przeciwnika, co jest błędem. /11.1.2; 14.1.1; 14.2; 14.3./</p>
<p>3.40 Czy zawodnik może uderzyć piłkę w drugim odbiciu zespołu, obiema dłońmi (jak w akcji bloku), kierując piłkę w boisko przeciwnika?</p>	<p>Decyzja: Jest to prawidłowe zagranie pod warunkiem, że nie dochodzi do błędu podwójnego odbicia albo złapania/rzucenia piłki. Przy tym to uderzenie musi mieć miejsce w przestrzeni zespołu atakującego, a nie przeciwnika.</p>
<p>3.41 Piłka odbiła się kilkukrotnie od głów i ramion blokujących. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli jest to akcja bloku, a nie różne zagrania, to traktujemy te kontakty z piłką jak jedno odbicie w bloku. Po odbiciu piłki przez blok, zespół ma prawo do trzech odbić. /9.1, 14.2, 14.4.1/</p>
<p>3.42 Jednoczesny nieprawidłowy atak zawodnika drugiej linii i nieprzepisowy blok. Jaki błąd należy odgwiżdżać?</p>	<p>Decyzja: Błąd obustronny, a zatem powtórzenie wymiany. /13.3.1, 13.3.3, 14.1.1, 14.6.1, 14.6.2/</p>
<p>3.43 Zawodnik linii obrony stał przy siatce, ale z dala od bloku swojego zespołu i nie sięgając powyżej górnej taśmy siatki. Został uderzony piłką z ataku. Czy był to błąd bloku?</p>	<p>Decyzja: Nie. Zawodnik nie stanowił części bloku grupowego i nie unosił rąk powyżej górnej taśmy siatki, w momencie, gdy został dotknięty przez piłkę. Nie może więc być uznany za blokującego. /9.3.1; 14.1.1/</p>
<p>3.44 Kontakt zawodnika blokującego (sięgającego powyżej siatki) z piłką miał miejsce poniżej górnej taśmy siatki. Czy było to odbicie w bloku?</p>	<p>Decyzja: Tak – kluczowy jest fakt, że część jego ciała znajdowała się powyżej siatki. Jego zespół ma zatem prawo do trzech odbić piłki. /9.1, 14.1.1, 14.4.1/</p>
<p>3.45 Blokujący dotknął piłkę dopiero, gdy już opadł na</p>	<p>Decyzja: Tak. W momencie dotknięcia piłki, żadna</p>

boisko i żadna część jego ciała nie znajdowała się powyżej siatki. Gdy ponownie dotknął piłkę, sędzia odgwizdał błąd podwójnego odbicia. Czy sędzia postąpił właściwie?	część ciała blokującego nie znajdowała się powyżej górnej taśmy siatki. Tak więc nie można uznać tego za akcję bloku i powtórny jego kontakt z piłką był drugim odbiciem. /9.1, 14.1.1, 14.4.1/
---	---

3.46 Nieprawidłowy atak zawodnika linii obrony, a próba bloku Libero – który błąd następuje jako pierwszy?	Decyzja: Atak staje się błędny w momencie, kiedy piłka przekracza oś siatki lub zostaje dotknięta przez blok. Próba bloku Libero jest akcją wykonywaną przed spełnionym atakiem zawodnika obrony, a więc stanowi pierwszy błąd. /19.3.1.3/
---	---

ROZDZIAŁ 4: PRZERWY I OPÓŹNIENIA

ZMIANY ZAWODNIKÓW

4.1 Trzech zawodników rezerwowych weszło do strefy zmian. Kiedy zmiany zostały rozpoznane i uznane przez sekretarza za prawidłowe trener zdecydował wykonać jedynie dwie. Jakie powinno być w tej sytuacji prawidłowe zachowanie sędziego II?	Decyzja: Dopuszczalne zachowanie trenera, o ile nie powoduje ono opóźnień w grze. Sędzia drugi dokona dwóch zmian. /15.10.2, 15.10.3a, 15.10.4, 16.1/
--	--

4.2 Jeden zawodnik rezerwowy wszedł do strefy zmian, a drugi w tym momencie dopiero wybiegał z pola rozgrzewki. Ile zmian powinno zostać dokonanych w świetle obowiązujących obecnie przepisów?	Decyzja: Momentem próby jest wejście zawodnika do strefy zmian. W tej sytuacji sędzia II powinien wyrazić zgodę jedynie na jedną zmianę dla zawodnika, który wszedł w strefę zmian. Druga zmiana powinna być odrzucona jako prośba nieuzasadniona. /15.10.3a, 15.10.3b, 15.11.1.3/
--	---

4.3 W czasie meczu zespół poprosił o zmianę zawodników. Ponieważ jednak zawodnik rezerwowy nie był przygotowany do zmiany (niewłaściwa tabliczka, brak tabliczki, założona bluza dresowa, itp.), zmiana została odrzucona, a zespół ukarany za opóźnianie gry. Po nałożeniu kary, a przed wznowieniem gry zespół ponownie poprosił o zmianę. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Prośba o zmianę miała miejsce, ale została odrzucona. Zespół nie może zgłaszać dwóch próśb o zmianę zawodników w jednej przerwie w grze. Między dwoma oddzielnymi prośbami o zmianę zawodników tego samego zespołu musi zostać rozegrana wymiana zakończona. /15.3.2/
--	---

4.4 Zawodnik rezerwowy wszedł w strefę zmian ze złą tabliczką z numerem zawodnika z boiska, ale natychmiast zorientował się i wrócił po właściwą tabliczkę. Sędzia I ukarał zespół za opóźnianie gry, po czym zezwolił na dokonanie tej zmiany. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego?	Decyzja: Decyzja sędziego była nieprawidłowa. W zawodach FIVB, światowych i oficjalnych, zawodnik rezerwowy musi wejść w strefę zmian z prawidłową tabliczką z numerem. Tak więc, prośba o zmianę musi być odrzucona i zespołowi udzielona sankcja za opóźnianie gry. /15.10.3a, 16.1.1, 16.2/
--	---

4.5 Jeżeli zawodnik wchodzi w strefę zmian w momencie gwizdka na zagrywkę, czy sędzia II powinien zezwolić na dokonanie zmiany zawodników?	Decyzja: Ogólnie rzecz ujmując jest to typowy przykład próśby nieuzasadnionej: należy odrzucić i kontynuować wymianę. Jednak, jeżeli wejście zawodnika do strefy zmian spowodowało zatrzymanie wymiany (zawodnik z boiska podchodzi do strefy zmian, zespoły czekają na decyzje sędziego, itp.), to ma miejsce opóźnianie gry. Zmiana musi zostać odrzucona, a na zespół należy nałożyć sankcję za opóźnianie. /15.10.3a, 16.2/
---	--

4.6 Zespół chciał dokonać zmiany zawodniczek nr 8 zamiast nr 9. Zawodniczka weszła jednak do strefy zmian z tabliczką z nr 10. Trener nalegał na przeprowadzenie zmiany, którą zaplanował. Po krótkiej dyskusji, sędzia II odrzucił zmianę, a zespół został ukarany za opóźnianie gry. Czy była to właściwa decyzja?	Decyzja: Tak, sędzia postąpił słusznie. Zmiana zawodniczek nr 8 i 10 byłaby prawidłowa. Jednakże trener nalegał na zmianę nr 8 i 9. Ponieważ została użyta zła tabliczka, powstało zamieszanie. Zespół opóźnił prowadzenie gry i został słusznie ukarany przez sędziego. Zmiana musi zostać odrzucona /16.1.1, 16.2/
---	---

4.7 W czasie meczu, zawodnik nr 5 uległ w drugim secie kontuzji i musiał zostać zmieniony przez zmianę narzuconą. Później podczas tej samej przerwy w grze,	Decyzja: Tak, to było poprawne. Pierwszy z zawodników musiał być zmieniony przez zmianę narzuconą z powodu kontuzji, bez próśby zespołu.
--	---

ten sam zespół poprosił o następną zmianę. Sędzia II to zaakceptował. Czy postąpił słusznie?	Drużyna ma zatem prawo do zgłoszenia próby o zmianę w tej samej przerwie w grze. /15.7/
4.8 Zawodnik ustawienia początkowego został zmieniony, a następnie powrócił do gry w tym samym secie. Doznał jednak kontuzji. Kto może go zmienić?	Decyzja: Nie może mieć miejsca typowa zmiana zawodników, ale możliwa jest zmiana narzucona z dowolnym zawodnikiem, który nie przebywał na boisku w momencie kontuzji – z wyjątkiem Libero lub zastąpionego przez niego zawodnika. Zmiana odnotowywana jest w protokole zawodów, ale nie jest zaliczana jako jedna z sześciu zmian regulaminowych. /15.7/
4.9 Jeden z zawodników ustawienia początkowego doznał kontuzji podczas oficjalnej rozgrzewki. Czy może on zostać zmieniony przed rozpoczęciem gry?	Decyzja: Tak, z tym że musi ta zmiana zostać zasygnalizowana (gestem zarówno trenera, jak i sędziego II), by sytuacja była czytelna dla wszystkich wokół. Zmiana musi zostać odnotowana w protokole zawodów, jako jedna z sześciu zmian regulaminowych. /7.3.2, 7.3.4/
4.10 Zawodnik nr 7 zespołu „A” brał udział w grze, chociaż powinien być na ławce rezerwowych. Zespół „A” wykorzystał już 6 regulaminowych zmian zawodników. Skoro niemożliwe było dokonanie zmiany regulaminowej, jaka powinna być według przepisów właściwa procedura?	Decyzja: Niewłaściwe ustawienie zespołu „A”. Procedura według przepisu 15.9.2 musi być następująca: a. punkt i zagrywka dla „B”; b. zmiana zostaje sprostowana. Numer 7 jest usunięty z boiska i właściwy zawodnik powraca do gry. Ta korekta nie jest liczona jako zmiana regulaminowa; c. wszystkie punkty zdobyte przez „A” podczas gdy 7 był nieprawidłowo na boisku są anulowane, ale punkty zdobyte przez przeciwnika są pozostawione; d. nie stosuje się dalszych kar dla „A”. /15.9.2/
4.11 Zespół B wykorzystał już 5 zmian w secie. Dwóch zawodników weszło do strefy zmian. Jaka powinna być prawidłowa decyzja sędziego II?	Decyzja: Sędzia II musi przypomnieć trenerowi, że tylko jedna zmiana będzie możliwa i zapytać trenera, którą zmianę chce dokonać. Jeżeli sytuacja nie opóźniła gry, druga zmiana zostanie odrzucona jako prośba nieuzasadniona i zaznaczona w protokole zawodów. /15.5, 15.6, 15.11, 16.1/
4.12 W czasie trwania seta zawodnik nr 5 powrócił do gry. Później odniósł kontuzję i musiał być zmieniony przez zmianę narzuconą. Trener chciał, by na boisko wszedł zawodnik zastąpiony w tym momencie przez Libero. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Nie. Zawodnik zastąpiony przez Libero nie może wejść na boisko w zmianie narzuconej. /15.7/
4.13 Zespół zgłosił prośbę o dwie zmiany zawodników. Sekretarz zawodów po sprawdzeniu w protokole stwierdził, że tylko jedna ze zmian może być przeprowadzona, druga natomiast jako nieregulaminowa musi być odrzucona. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego II?	Decyzja: Sędzia II zezwala na przeprowadzenie zmiany regulaminowej, a odrzuca zmianę nieregulaminową bez względu na to, w jakiej kolejności zmiany zostały zgłoszone. Prośba o zmianę nieregulaminową karana jest jak za opóźnianie gry: upomnieniem w przypadku pierwszej takiej próby, karą w każdym następnym przypadku /15.6, 16.1.3/
4.14 Prośba o zmianę zawodników została odrzucona przez sekretarza, który drugi raz użył sygnalizatora po pierwotnym zaakceptowaniu próby i poinformował, że dokonywana zmiana jest „nieprawidłowa”. Sędzia II sprawdził protokół zawodów i okazało się, że zmiana w rzeczywistości była regulaminowa. Sędzia ponownie zezwolił na zmianę zawodników. Była to przykra dla arbitrów sytuacja. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego II w tej sytuacji?	Decyzja: Postępowanie sędziego II było prawidłowe. Takie zmiany decyzji mogą jednak rzutować negatywnie na obraz pracy sędziów w tym meczu.
4.15 Zawodnik rezerwowego wszedł w strefę zmian gotowy do wejścia na boisko. Jednak zmieniany	Decyzja: Tak, to jest opóźnianie gry. Jednak w tym wypadku zmiana powinna zostać

<p>zawodnik odmówił zejścia z boiska. Czy jest to opóźnianie gry? Czy należy odrzucić tę zmianę?</p>	<p>przeprowadzona. Jeżeli wchodzący zawodnik nie byłby gotowy do zmiany i spowodował opóźnianie, to zgodnie z przepisami, zmiana powinna być odrzucona, a na zespół nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jednakże, w tym przypadku to biorący dotychczas udział w grze zawodnik spowodował zamieszanie, a zawodnik zmieniający nie był przyczyną opóźnienia. /16.1.1, 23.2.3/</p>
<p>4.16 Jak ma postąpić sędzia II, jeżeli pozycje zawodników na boisku nie pasują do zapisu na kartce z ustawieniem początkowym?</p>	<p>Decyzja: Sędzia II winien pokazać kartkę trenerowi i zapytać, na co się on zdecyduje. Jeżeli trener chce pozostawić zawodników, którzy są na boisku, musi zostać dokonana zmiana przy wyniku 0:0. Jest to sytuacja, w której trener musi pokazać sygnał ręczny w celu uniknięcia nieporozumienia. Sędzia II przeprowadzi wówczas zmianę tak, by jej fakt był jasny dla wszystkich. /7.3.5.2, 7.3.5.3/</p>
<p>4.17 Zawodnik nr 6 gotowy do gry, wszedł podczas przerwy w grze, do strefy zmian. Sekretarz przyznał i potwierdził zmianę używając sygnalizatora. W tym momencie trener zmienił decyzję i zdecydował, aby zawodnik wrócił do pola rozgrzewki. Czy zmiana musi być dokonana i jaka powinna być właściwa procedura w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Prośba o zmianę była prawidłowa i została przyznana przez sekretarza poprzez użycie sygnalizatora. Z powodu prośby gra została zatrzymana. Nie ma obowiązku przeprowadzenia zmiany, ale w takim wypadku występuje opóźnianie gry, które powinno być sankcjonowane. /15.10.3a, 15.10.3c, 16.1.1/</p>
<p>4.18 Po gwizdku na zagrywkę zawodnik rezerwy wszedł w strefę zmian. Sekretarz zignorował ten fakt i gra nie została zatrzymana. Po zakończeniu wymiany sędzia II nakazał, aby sekretarz zaznaczył prośbę nieuzasadnioną w protokole zawodów. Czy była to właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: Tak, sędzia II postąpił słusznie. Był to typowy przypadek prośby nieuzasadnionej, który musi być odnotowany w protokole. Jeżeli prośba nieuzasadniona wystąpi powtórnie, należy na zespół nałożyć sankcję za opóźnianie. /15.11.2, 16.1.1/</p>
<p>4.19 Jeżeli sekretarz zrobi błąd i uruchomi sygnalizator w niewłaściwym momencie (po gwizdku na zagrywkę, zawodnik nie wszedł do strefy zmian), to czy należy zespołowi przypisać prośbę nieuzasadnioną?</p>	<p>Decyzja: Skoro to sekretarz popełnił błąd, zespół ani nie opóźnił gry, ani nie powinno mu się przypisywać prośby nieuzasadnionej. /15.10.3a; 15.10.3c/</p>
<p>4.20 Zawodnik niewpisany do protokołu zawodów znalazł się na boisku. Jak mają postąpić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Trener i kapitan mają obowiązek sprawdzić, czy wszyscy zawodnicy są wpisani do protokołu zawodów i potwierdzić ten fakt podpisując protokół przed meczem. Nieuprawniony zawodnik biorący udział w meczu musi być usunięty z boiska od razu, gdy zostanie to zauważone, a jego miejsce musi pojawić się uprawniony do tego zawodnik. Wszystkie punkty zdobyte przez ten zespół w czasie, gdy niewpisany do protokołu zawodnik znajdował się na boisku, muszą być anulowane, natomiast punkty przeciwnika pozostają w mocy. Przeciwnikowi przyznaje się również dodatkowy punkt i kolejną zagrywkę. Jeżeli błąd zostanie zauważony po zakończonym secie, set powinien być przegrany przez zespół mający nieuprawnionego zawodnika. Jeżeli nastąpi to po zakończonym meczu, cały mecz powinien być przegrany przez tę drużynę. /4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.5.4, 15.9.2/</p>
<p>4.21 Podczas przerwy w grze zespół „A” poprosił o zmianę zawodników. Podczas tej samej przerwy zespół „B” otrzymał karę, która spowodowała w zespole „A” rotację o jedną pozycję. Po tym zdarzeniu drużyna „A” poprosiła o nową zmianę. Czy zespół ma takie prawo?</p>	<p>Decyzja: Tak. Wymiana zakończona to ciąg zagrań, w wyniku którego przyznany jest punkt. Uwzględnia się też tu punkt przyznany z tytułu kary oraz błąd wykonania zagrywki wynikający z przekroczenia limitu czasu na jej wykonanie. Zatem pomiędzy dwiema prośbami o</p>

	zmianę zawodników miała miejsce wymiana zakończona. /15.2.2/
<p>4.22 Na kartce z ustawieniem początkowym sędziego II zauważył wpisany numer zawodnika Libero. Poprosił więc trenera, aby poprawił kartkę i poinformował o tej korekcie sekretarza. Następnie rozpoczęto mecz. Czy taka procedura była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Nie jest dopuszczalne, aby Libero był na boisku w ustawieniu początkowym i musi je opuścić, aż do wyjaśnienia całej sytuacji. Z zasady nie jest możliwa korekta numeru na kartce z ustawieniem. W tym wypadku jednak sędzia II powinien poprosić trenera o nową, prawidłowo wypisaną kartkę z ustawieniem, która może się różnić od kartki pierwotnej tylko w pozycji, gdzie nieprawidłowo wpisany był numer Libero. Po sprawdzeniu ustawienia na boisku zgodnie z nową poprawioną kartką z ustawieniem, sędzia II daje zgodę Libero do wejścia na boisko. /7.3.5.2/</p>

PRZERWY NA ODPOCZYNEK I PRZERWY TECHNICZNE

<p>4.23 Nieprawidłowy zawodnik wykonał zagrywkę w zespole „B”. Ten błąd został zauważony po jakimś czasie, pod koniec przerwy technicznej. Sędziowie podjęli właściwe działania (odebranie punktów zdobytych w błędzie rotacji, korekta ustawienia, zagrywka i punkt dla zespołu „A”). Czy, kiedy prowadzący w secie zespół ponownie zdobędzie punkt, przy którym powinna mieć miejsce ta sama przerwa techniczna, sędziowie winni ją zarządzić?</p>	<p>Decyzja: Nie. Przerwa techniczna ma mieć miejsce w pierwszych czterech setach, gdy zespół prowadzący zdobywa ósmy oraz szesnasty punkt. W przedstawionej sytuacji nie przyznaje się ponownie przerwy technicznej. /15.4.1/</p>
---	--

<p>4.24 Co ma pierwszeństwo: automatycznie ogłaszana przerwa techniczna, czy prośba trenera o przerwę dla odpoczynku?</p>	<p>Decyzja: Przerwa techniczna jest zarządzana przed regulaminowymi przerwami w grze. Jeżeli po przerwie technicznej trener chce również mieć przyznaną przerwę dla odpoczynku, powinien poprosić o nią jeszcze raz. /15.4.2/</p>
--	--

PROŚBY NIEUZASADNIONE

<p>4.25 Czy zespół może prosić o zmianę zawodników przed przerwą dla odpoczynku oraz jeszcze raz po tej przerwie, w ciągu jednej przerwy w grze?</p>	<p>Decyzja: Nie – o ile dozwolone są dwie prośby o przerwę dla odpoczynku w ciągu jednej przerwy w grze, o tyle niedozwolone jest zgłaszanie dwóch prośb o zmianę o zmianę zawodników. Druga taka prośba powinna zostać odrzucona, jako prośba nieuzasadniona. /15.3.1, 15.3.2, 15.10.3a, 15.11.1.3, 25.2.2.6/</p>
---	---

<p>4.26 Trener poprosił o trzecią przerwę dla odpoczynku w secie, która została przyznana przez sędziego II. Sekretarz zorientował się, że jest to trzecia przerwa tego zespołu i poinformował o tym sędziego II. Jak powinni postąpić w tej sytuacji sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Taka prośba trenera to zazwyczaj prośba nieuzasadniona, ale w tym wypadku doszło do opóźnienia gry. Należy natychmiast odrzucić prośbę i poprosić zespoły z powrotem na boisko. Grający kapitan winien zostać poinformowany o fakcie opóźnienia gry i na zespół należy nałożyć sankcję za opóźnianie. /15.11.1.4, 16.1.5, 25.2.2.6/</p>
---	--

KONTUZJE

<p>4.27 Czy zawodnik może grać z krwawiącym nosem?</p>	<p>Decyzja: Sędzia musi postępować roztropnie w przypadkach kontuzji powodujących krwawienie. Jeżeli natychmiastowa pomoc medyczna nie jest w stanie powstrzymać krwawienia, zawodnik kontuzjowany musi zostać zmieniony do czasu, kiedy krwawienie zostanie zatrzymane, a krew usunięta z ubrania zawodnika. Należy dać zawodnikowi rezerwowemu czas na zdjęcie dresu w celu wejścia na boisko bez udzielania kar. /4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3a, 17.1.1/</p>
---	---

<p>4.28 Podczas akcji w grze obronnej rozgrywający uległ kontuzji kolana. Do leżącego na boisku podbiegli lekarz i trener tego zespołu. Po około dwóch minutach zawodnik zadeklarował, że może grać dalej, a sędzia wznowił grę. Czy postępowanie sędziego I w tej sytuacji było właściwe?</p>	<p>Decyzja: Tak, decyzja sędziego I była prawidłowa. Dla bezpieczeństwa zawodnika, jeżeli kontuzja wydaje się być poważną, sędzia powinien natychmiast przerwać grę i zezwolić służbie medycznej na wejście na boisko. Jeżeli kontuzja jest bardzo poważna zawodnik powinien opuścić boisko przynajmniej na jedną wymianę. Zasadniczo sędzia powinien dać zawodnikowi i/lub lekarzowi drużyny czas wystarczający na określenie, czy i na ile kontuzja jest poważna, czy należy dokonać zmiany kontuzjowanego zawodnika. Zawodnik kontuzjowany musi być zmieniony regulaminowo. Jeżeli zmiana regulaminowa jest niemożliwa należy dokonać zmiany w trybie narzuconym /15.7, 17.1.2/</p>
---	---

<p>4.29.1 W wyniku przypadkowego uderzenia w momencie dokonywania zmiany zawodnik, który wchodził na boisko, zaczął krwawić z nosa. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: Przede wszystkim sędziowie powinni poprosić o pomoc medyczną. Należy wstrzymać wznowienie gry. Jeżeli nie można powstrzymać krwawienia, musi zostać dokonana zmiana zawodników (nawet, jeśli to druga zmiana w jednej przerwie w grze). Jeżeli zmiana regulaminowa nie jest możliwa, przeprowadza się zmianę narzuconą. /15.11.1.3/</p>
---	--

<p>4.29.2 Kapitan zespołu doznał kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: To zależy od momentu ujawnienia kontuzji. Ogólna reguła zapisana jest w Przepisie 4.1.3: po podpisaniu protokołu zawodów przez kapitana i trenera po losowaniu wpisani zawodnicy nie mogą być zmienieni (z wyjątkiem sytuacji, gdy jedyny Libero dozna kontuzji, a trener chce redestygnować jako Libero kapitana zespołu). W oparciu o tę regułę: jeżeli kontuzja kapitana ma miejsce przed losowaniem i nie może on grać, trener zespołu winien wyznaczyć nowego kapitana zespołu, oznaczyć podkreśleniem numeru na piersi i wziąć w kółko jego numer na liście zawodników w protokole zawodów. Ten nowy kapitan zespołu przejmuje wszystkie prawa i obowiązki, w tym będzie obecny w czasie losowania. Jeżeli jednak kontuzja ma miejsce po losowaniu, trener nie ma prawa wskazać nowego kapitana zespołu. Jednak trener powinien wskazać „głównego grającego kapitana”, który przejmuje obowiązki i prawa kapitana zespołu i podpisze protokół zawodów po meczu. W obu przypadkach fakt kontuzji należy opisać w protokole zawodów. /4.1.3, 5.1, 5.2.1, 5.2.2, 19.4.2.5, 25.2.2.7/</p>
---	--

OPÓŹNIENIA GRY

<p>4.30 Przed rozpoczęciem trzeciego seta sędzia I gwizdkiem nakazał zespołom, aby zajęły miejsca na boisku. Jeden z zespołów ociągał się z wejściem na boisko, za co sędzia ukarał go upomnieniem za opóźnianie gry. Następnie zespół wszedł na boisko. Czy była to właściwa decyzja sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Tak, była to słuszna decyzja sędziego I. Jeżeli zespół nie odpowiada na wezwania sędziego, powinien być ukarany upomnieniem za opóźnianie gry (żółta kartka do nadgarstka) i musi to zostać odnotowane w protokole zawodów. Jeżeli zespół nadal nie odpowiada na wezwania sędziego, sędzia powinien ukarać zespół karą (czerwona kartka) za opóźnianie gry. Jeżeli w dalszym ciągu zespół nie będzie chciał wejść na boisko i odmówi gry, przegrywa spotkanie z wynikiem 0:3 i 0:25 w każdym secie. Podobna procedura powinna być zastosowana, jeżeli zespół opóźnia wejście na boisko po przerwie dla odpoczynku /6.4.1, 16.1/</p>
--	--

<p>4.31 Czy zespół powinien być sankcjonowany za opóźnianie gry, jeżeli zbiera się na środku boiska, aby omówić strategię na kolejną wymianę?</p>	<p>Decyzja: Sędzia nie ma obowiązku dawać zespołowi więcej czasu między wymianami, niż potrzebne do zajęcia właściwych pozycji na boisku. Należy zezwalać na okazywanie radości czy wzajemne mobilizowanie się</p>
--	---

	zawodników, ale nie na opóźnianie wznowienia gry. /16.1.2, 16.1.5/
4.32 Zawodnik odmówił gry z powodu mokrej plamy na boisku pozostawionej przez innego gracza zespołu w poprzedniej akcji obronnej. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa reakcja sędziego I?	Decyzja: Sędzia nigdy nie powinien akceptować próśb zespołu o wytarcie mokrej plamy na boisku, gdyż takie próśby stanowią opóźnianie gry. Plamę powinni wytrzeć „szybcy moppersi”. Zawodnicy również mogą używać swoich własnych, małych ręczników bez opóźniania gry. Sędzia I może również zezwolić na dodatkowe wytarcie podłogi przez moppersów. Ostatecznie, sędzia I /jeżeli na zawodach nie ma Komisji Technicznej/, decyduje o przebiegu meczu i do niego należy ostateczna decyzja. Podczas spotkań, na których obecna jest Komisja Techniczna, tylko jej Przewodniczący może upoważnić sędziego II do polecenia wytarcia podłogi, gdy plama jest spora, temperatura jest wyższa niż 25 stopni Celsjusza, a wilgotność przekracza 61%. Ostatecznie, jeżeli zespół odmawia gry, sędzia może również ukarać zespół za opóźnianie gry lub walkowerem. /1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2/

4.33 Podczas przerwy pomiędzy dwoma setami, cały zespół zszedł z boiska i udał się do szatni. Na boisko powrócił po 5 minutach. Sędzia I ukarał go sankcją za opóźnianie gry i mecz był kontynuowany. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziów w takiej sytuacji?	Decyzja: Po pierwsze, zespołowi nie wolno opuszczać pola gry bez zgody sędziów. Niemniej, po 2,5 minuty sędzia II powinien pójść do szatni zespołu i przypomnieć, aby drużyna powróciła na boisko (w przeciwnym razie może zostać uznana za odmawiającą dalszej gry). Po powrocie na boisko sędzia I powinien ukarać ją sankcją za opóźnianie gry. /4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1/
---	---

WYJĄTKOWE PRZERWY W GRZE

4.34 Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego I na przerwanie meczu przez widzów?	Decyzja: Sędzia I powinien wstrzymać grę i poprosić organizatorów lub Komisję Techniczną o podjęcie kroków w celu przywrócenia porządku. Przerwa tego rodzaju powinna być zaznaczona w protokole zawodów /17.2, 17.3/
--	--

4.35 W czasie meczu, operator zbyt gwałtownie obniżył długie ramie, na którym umocowana była kamera telewizyjna i uderzył zawodnika wykonującego w tym czasie zagrywkę. Zagrywający nie został zraniony ani nie zdenerwował się i zdołał prawidłowo wykonać zagrywkę. Sędzia I nie przerwał gry, a zespół nie wniósł protestu dotyczącego zaistniałej sytuacji. Czy sędzia postąpił właściwie zezwalając na kontynuowanie gry?	Decyzja: Tak, decyzja sędziego I w tym wypadku była właściwa. Sytuacja była wyjątkowa, przyciągnęła uwagę kibiców, którzy nagrodzili zawodnika brawami. Jednak w podobnych sytuacjach regułą powinno być powtórzenie wymiany przez sędziego I.
---	---

ROZDZIAŁ 5: ZAWODNIK LIBERO

5.1 Czy Libero może dokonać zastąpienia bez zgody sędziego II, ale po sprawdzeniu ustawienia w jego zespole?	Decyzja: Tak. Zawodnik z ustawienia początkowego musi znajdować się na boisku, kiedy sprawdzane jest ustawienie. Od razu, gdy sędzia II skończy sprawdzanie, Libero może dokonać zastąpienia. Zespół nie musi rozpoczynać gry z Libero na boisku. /19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1/
---	---

5.2 Zespół wykorzystał wszystkie zmiany regulaminowe w secie. Jeden z grających został wykluczony. Libero w tym momencie siedział na ławce. Jak należy postąpić?	Decyzja: Zawodnik wykluczony lub zdyskwalifikowany musi być natychmiast zmieniony regulaminowo. Skoro zespół nie ma takiej możliwości, uznaje się go za zdekompletowany i zespół przegrywa seta. Uwaga: w tej sytuacji nie wchodzi w grę skorzystanie ze zmiany narzuconej. /6.4.3, 15.7, 15.8/
---	--

<p>5.3 Czy Libero może wziąć udział w grze w wyniku zmiany za zawodnika kontuzjowanego?</p>	<p>Decyzja: Nie. Libero nie może uczestniczyć w zmianie zawodników, ani regulaminowej, ani narzuconej /15.5, 15.7, 17/</p>
<p>5.4 Znajdujący się na boisku zawodnik Libero, który zastąpił zawodnika nr 5 ustawienia początkowego, został wykluczony z gry. Jakie powinno być dalsze postępowanie w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli w składzie jego ekipy jest dwóch Libero, trener może zamienić natychmiast ukaranego Grającego Libero na Drugiego Libero. Jeżeli w drużynie jest tylko jeden Libero, zespół może wybrać alternatywnie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powrót zawodnika nr 5 na boisko w miejsce Libero. W tym przypadku gra bez Libero do końca seta, - wyznaczenie nowego Libero spośród zawodników nieznajdujących się na boisku podczas ponownego wyznaczenia (z wyjątkiem zawodnika zastępowanego przez Libero) i nowy Libero może natychmiast zastąpić wykluczonego Libero (który nie może już wówczas zagrać do końca meczu). /6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8, 19.4/
<p>5.5 Czy zastąpienie Libero może mieć miejsce w tym samym czasie co zmiana zawodników?</p>	<p>Decyzja: Tak – ponieważ zastąpienie nie jest zmianą zawodników i vice versa. /15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8/</p>
<p>5.6 Zawodnik Libero zastąpił zawodnika z ustawienia początkowego na pozycji 1 po gwizdku sędziego I na zagrywkę, ale jeszcze przed jej wykonaniem przez zagrywającego. Jakie powinno być w tej sytuacji postępowanie sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Jeżeli to był pierwszy taki przypadek w zespole w tym meczu, sędzia I nie powinien przerywać gry. Po zakończeniu wymiany powinien jednak zwrócić uwagę grającemu kapitanowi na niewłaściwe zastąpienie. Kolejne zbyt późne zastąpienie Libero spowoduje przerwanie wymiany i udzielenie sankcji za opóźnianie gry (zastąpienie jednak nie będzie cofnięte). Jeżeli zastąpienie miało miejsce po wykonaniu zagrywki przez zawodnika, sędzia powinien odgwizdać błąd ustawienia. /19.3.2.5/</p>
<p>5.7 Zespół dokonał nieregulaminowego zastąpienia Libero, co zostało zauważone przed wznowieniem gry. Jakie powinno być postępowanie w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Sędzia II z użyciem gwizdka wycofa to zastąpienie. Nieregulaminowe zastąpienie nie będzie odnotowane, a na zespół zostanie nałożona sankcja za opóźnianie gry. /19.3.2.1, 19.3.2.9, 23.2.3/</p>
<p>5.8 W momencie gwizdka sędziego I na zagrywkę na boisku było pięciu zawodników. Libero, który zapomniał wejść do gry, siedział nadal na ławce zespołu. Jak winni postąpić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I może gwizdnąć na zagrywkę tylko wtedy, gdy oba zespoły są gotowe do gry i zagrywający jest w posiadaniu piłki. Jeżeli spowolnione zastąpienie opóźniałoby sygnał na zagrywkę, na zespół należałoby nałożyć sankcję za opóźnianie. Jeżeli sędzia I błędnie gwizdnął na zagrywkę, musi przerwać wymianę i nakazać jej powtórzenie bez żadnych sankcji dla zespołów. /7.5.1, 12.3, 19.3.2.3, 19.3.2.5/</p>
<p>5.9 Podczas meczu Libero znajdował się na boisku zastępując zawodnika nr 4. Podczas jednej z wymian, biegnąc w celu odbicia piłki, doznał kontuzji mięśnia nogi i nie mógł kontynuować gry. Trener chce, by to zawodnik nr 4 został wyznaczony, jako nowy Libero. Czy jest to możliwe?</p>	<p>Decyzja: Tak, ale nie od razu. Trener może dokonać wyznaczenia nowego Libero spośród zawodników nieznajdujących się na boisku (z wyjątkiem zastąpionego przez Libero zawodnika z boiska) w momencie ponownego wyznaczenia. Jeżeli trener chce, aby zawodnik nr 4 został nowym Libero, musi on najpierw powrócić na boisko i zostać zmieniony regulaminowo. Później może zostać redesygnowany jako nowy Libero. /19.1.3; 19.3.2.2; 19.3.2.8; 19.4.2/</p>
<p>5.10 Czy można jednocześnie być i trenerem i Libero?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zgodnie z przepisami, zawodnik Libero nie może pełnić funkcji kapitana drużyny. Nie jest natomiast zabronione, aby pełnił funkcję trenera zespołu</p>

	albo udzielał rad zespołowi spoza „linii trenerskiej”. /5.2.3.4/
5.11 Przez nieporozumienie obaj zawodnicy: Libero i zastępowany zawodnik zeszli na moment z boiska, ale szybko sami naprawili ten błąd (zastąpienie nie zostało jeszcze wpisane do protokołu kontroli Libero). Czy miało miejsce zastąpienie?	Decyzja: Nie. Przepis 19.3.2.1 mówi, że pomiędzy dwoma zastąpieniami zawodnika Libero musi być rozegrana przynajmniej jedna wymiana zakończona. Pomyłka w zespole była oczywista w tym wypadku, ale nie powinna zostać potraktowana jak nieregularne zastąpienie Libero lub inny błąd. /19.3.2.1, 19.3.2.2/
5.12 Zespół zapomniał zastąpić Libero, kiedy ten dokonał rotacji do linii ataku na pozycję 4. Po trzech zdobytych punktach sędzia I zauważył, że Libero nieprzepisowo znajduje się na boisku. Jaka powinna być w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziów?	Decyzja: Libero nie popełnia błędu ustawienia do momentu uderzenia piłki przez zagrywającego. Jeżeli nieprawidłowy, ale wpisany do protokołu zawodnik znajduje się na boisku, zespołowi przeciwnemu przyznaje się punkt i zagrywkę. Ustawienie musi być poprawione, a zdobyte przez ten zespół punkty w czasie gry w błędnym ustawieniu są anulowane (jeżeli można ustalić moment powstania błędu). /15.9, 19.3.1.1, 26.2.2.1, 26.2.2.2/
5.13 Podczas oficjalnej rozgrzewki przed meczem jedyny Libero drużyny doznał kontuzji. Czy kapitan zespołu może zostać nowym Libero?	Decyzja: Jeżeli zespół ma w składzie dwóch Libero, trener może zamienić natychmiast kontuzjowanego Grającego Libero na Drugiego Libero. Jeżeli także drugi Libero ulegnie kontuzji albo zespół ma tylko jednego Libero, trener może redestygnować do roli Libero jednego z zawodników nieznajdujących się w momencie wyznaczania na boisku. Funkcji Libero nie może pełnić kapitan lub grający kapitan zespołu. Kapitan może jednak zrzec się funkcji kapitana zespołu oraz wszelkich praw i obowiązków z tym związanych, zostać wyznaczony na nowego Libero. /5; 19.2; 19.3.2.8, 19.4.2.5/
5.14 Libero zszedł z boiska w ramach zastąpienia i natychmiast na nie powrócił za innego już zawodnika (bez wznowienia gry). Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Nie. To jest typowy przypadek nieregularnego zastąpienia Libero. W chwili drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien zastosować sankcję za opóźnianie. W meczach, podczas których jest także asystent sekretarza, do jego obowiązków należy kontrola zastąpień Libero. W tym przypadku asystent sekretarza powinien uruchomić sygnalizator, sygnalizując popełnienie błędu /19.3.2.9, 23.2.3/
5.15 Po zakończonej wymianie, Libero został zastąpiony przez zawodnika podstawowego. Po wykonaniu zagrywki inna piłka wleciała na boisko i wymiana została przerwana. Przed gwizdkiem na rozpoczęcie powtórzonej wymiany, Libero próbował zastąpić zawodnika z pozycji nr 6. Sędzia II nie dopuścił do tego. Czy reakcja sędziego II była prawidłowa?	Decyzja: Jest to typowy przypadek nieregularnego zastąpienia Libero, ponieważ między dwoma zastąpieniami nie było wymiany zakończonej. W momencie drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien udzielić sankcji za opóźnianie. /19.3.2.1/
5.16 Libero drużyny uległ podczas gry kontuzji i sędzia II zezwolił lekarzowi na wejście na boisko w celu udzielenia pomocy. Zdecydowano o zdjęciu Libero z boiska i na jego miejsce powrócił zawodnik zastępowany. Gdy tylko Libero znalazł się poza boiskiem, zaczął on nalegać, że chce od razu powrócić do gry. Sędziowie wyrazili na to zgodę i wznowili grę. Czy było to prawidłowe?	Decyzja: Nie, nie wolno było do tego dopuścić. Mimo faktu kontuzji, Libero może brać udział w zastąpieniach. Ma on prawo uczestniczyć w meczu, aż do chwili, gdy zostanie zgłoszona jego niezdolność do gry (Przepis 19.4.2). Tak więc w opisanej sytuacji sędziowie popełnili błąd, gdyż dopuścili do dwóch zastąpień bez rozegrania między nimi wymiany zakończonej. Miało miejsce nieregularne zastąpienie Libero. W momencie drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien udzielić sankcji za opóźnianie. /19.3.2.1, 19.3.2.8/
5.17 Libero zespołu „A” doznał kontuzji. W jego miejsce	Decyzja: Tak. Zawodnik mógł się poruszać, a

redesygnowano kolejnego zawodnika. Kontuzjowany Libero siedział na ławce rezerwowych zespołu do końca meczu. Czy było to dozwolone?	jednocześnie siedząc nie stwarzał utrudnienia czy zagrożenia ani dla siebie samego, ani innych członków zespołu. To ostatnie zdanie jest bardzo istotne. Kontuzjowany zawodnik może siedzieć na ławce zespołu. Jeżeli jednak ma być poddawany jakimś zabiegom medycznym, powinny one mieć miejsce za ławką albo w jakimś bezpiecznym miejscu poza obszarem kontrolowanym przez komisję sędziowską. /diagram 1a i definicje, 19.3.2.8/
5.18 W jakim przypadku dwa zastąpienia Libero mogą mieć miejsce w jednej przerwie w grze?	Decyzja: Normalnie musi być rozegrana jedna wymiana zakończona pomiędzy dwoma zastąpieniami Libero. Jednakże, jeżeli zespół przeciwnika otrzymał karę, która spowodowała rotację drugiego zespołu, w wyniku której Libero znalazł się na pozycji 4, drugie zastąpienie jest możliwe, ponieważ nie był to wybór zespołu. Punkt przyznany z powodu kary, traktuje się jak wymianę zakończoną. /19.3.2.1/
5.19 Libero poczuł się bardzo źle. Czy zespół może wyznaczyć nowego Libero?	Decyzja: Jeżeli w składzie zespołu jest dwóch Libero, w przypadku kontuzji lub choroby Grającego Libero, może być on zmieniony przez Drugiego Libero. Jeżeli zespół ma tylko jednego Libero lub Drugi Libero stanie się także niezdolny do gry, w miejsce chorego zawodnika może być wyznaczony nowy Libero /19.3.2.2, 19.3.2.8/
5.20 Sekretarz zapisał w protokole zawodów numer 15 dla Libero zamiast 5. Trener i kapitan podpisali protokół. Co należy zrobić?	Decyzja: Był to błąd administracyjny i nie powinien nieść konsekwencji dla drużyny. Sekretarz opisze korektę w rubryce „Uwagi” /19.1.2/
5.21 W I secie meczu Libero drużyny „A” występował w koszulce tego samego koloru i kroju, co pozostali zawodnicy. Przed rozpoczęciem kolejnego seta trener przeciwnika zaprotestował przeciwko tej sytuacji. Jaka jest prawidłowa reakcja?	Decyzja: Ponieważ nieprawidłowa koszulka nie miała wpływu na grę, rezultat I seta nie będzie korygowany. Libero musi jednak zmienić koszulkę /19.2/
5.22 Dwóch zawodników próbowało zablokować atak przeciwników wyskakując przy siatce. Pomiędzy nimi był Libero, który także podskoczył, ale nie wysunął w żadnym momencie jakiegokolwiek części ciała powyżej górnej taśmy siatki. Niemniej jednak, sędzia II odgwizdał błąd próby bloku Libero. Czy była to właściwa decyzja?	Decyzja: Decyzja nie była prawidłowa. Ponieważ Libero nie wysunął w jakimkolwiek czasie żadnej części ciała powyżej górnej taśmy siatki, jego akcja w podskoku nie może być uznana za próbę bloku. /14.1.1, 14.1.2, 14.1.3/
5.23 Libero zszedł z boiska w wyniku zastąpienia. Zawodnikowi zagrywającemu odgwizdano błąd opóźnienia wykonania zagrywki (8 sekund). Czy Libero może teraz uczestniczyć w kolejnym zastąpieniu?	Decyzja: Taki błąd wykonania zagrywki czyni wymianę zakończoną. Zatem należy zezwolić Libero na takie zastąpienie. /6.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2/
5.24 Trener zgłosił, że jedyny Libero w zespole jest niezdolny do gry i chciał wyznaczyć za niego nowego Libero. Kto może być redesygnowany na nowego Libero i w którym momencie?	Decyzja: Z wyjątkiem zamienionego przez Libero zawodnika, każdy zawodnik znajdujący się na ławce w momencie ponownego wyznaczenia może zostać nowym Libero. Podstawowy Libero nie może powrócić do gry do końca meczu. Jeżeli trener chce, aby zawodnik zastąpiony przez Libero został nowym Libero, musi najpierw dokonać jego zmiany regulaminowej. /19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4/

ROZDZIAŁ 6: ZACHOWANIE UCZESTNIKÓW ZAWODÓW

6.1 Sędzia I upomniał zawodnika za niewłaściwe zachowanie od razu żółtą kartką (drugi etap prewencji),	Decyzja: Prawidłowa decyzja sędziego. Tego typu zachowanie musi być kontrolowane przez sędziego I.
---	---

<p>odnotowaną w protokole zawodów. Czy była to właściwa decyzja sędziego?</p>	<p>Upomnienie żółtą kartką jest zapisywane w protokole zawodów. Sędzia I może dać ustne upomnienie dla zespołu za pośrednictwem grającego kapitana, jeśli niewłaściwe zachowanie nie osiąga najniższej kategorii podlegającej sankcjom (pierwszy etap prewencji). Ale w zależności od oceny sytuacji, może od razu skorzystać z etapu drugiego. Sędzia może też na początku nałożyć sankcję za niesportowe zachowanie, jeżeli jego zdaniem miało miejsce poważne niewłaściwe zachowanie. /21.1, 21.2/</p>
<p>6.2 Sędzia II zauważył umyślne szarpnięcie siatki przez blokującego, które miało wyglądać jak błąd przeciwnika. Odgwizdał więc błąd dotknięcia siatki. Sędzia I upomniał zawodnika, który dotknął siatkę, żółtą kartką. Czy była to słuszna decyzja sędziów?</p>	<p>Decyzja: Błąd sędziego I. Rzeczywiście wymiana powinna być wygrana przez zespół atakujący ze względu na dotknięcie siatki, które miało wpływ na grę. Jednak za próbę wprowadzenia sędziego w błąd, sędzia I powinien dodatkowo ukarać blokującego karą (czerwona kartka: punkt i zagrywka dla przeciwnika) za grubiańską próbę wprowadzenia sędziów w błąd. /21.2.1, 21.3/</p>
<p>6.3 Trener wstał z ławki po zakończeniu wymiany i wymachiwał rękoma w sposób, który sugerował duże niezadowolenie z decyzji sędziego. Czy takie zachowanie jest dopuszczalne?</p>	<p>Decyzja: Trener ma prawo wyrazić naturalne emocje. Jeżeli jednak jego reakcje będą przesadne, mogą być ocenione przez sędziego jako niewłaściwe zachowanie osiągające drugi etap prewencji, skutkujące upomnieniem żółtą kartką. Jeżeli sytuacja taka powtarzałaby się, sędzia powinien ukarać trenera karą (czerwona kartka) za grubiańskie zachowanie. Gdyby to zachowanie miało miejsce podczas wymiany, kara powinna być nałożona po zakończonej wymianie, niezależnie od jej wyniku /5.2, 21.1, 21.2, 21.3/</p>
<p>6.4 Pomiędzy setami zawodnik zespołu „A” został ukarany przez sędziego I czerwoną kartką. Zespół ten w następnym secie powinien zagrywać jako pierwszy. Co należy teraz zrobić?</p>	<p>Decyzja: Kary nałożone między setami skutkują dla następnego seta. Tak więc przed pierwszą zagrywką sędzia I powinien zasygnalizować karę i przegranie wymiany przez zespół „A”. Zespół przeciwny zdobywa punkt, wykonuje rotację i zagrywa. /21.5/.</p> <p>Jeżeli wystąpi sytuacja, w której oba zespoły są ukarane czerwonymi kartkami, pierwszy karany jest zespół zagrywający, potem zaś odbierający. Poniżej przedstawiono zasady postępowania w przypadku naruszenia przepisów pomiędzy setami, kary muszą zostać zapisane w protokole zawodów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upomnienie dla zawodnika zespołu zagrywającego (żółta kartka) - bez kary, ale zapisujemy w protokole 2. upomnienie dla zawodnika zespołu odbierającego (żółta kartka) - bez kary, ale zapisujemy w protokole 3. kara (czerwona kartka) dla zawodnika zespołu zagrywającego. Zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację i wykonuje zagrywkę 4. kara (czerwona kartka) dla zawodnika zespołu odbierającego. Punkt dla zespołu zagrywającego 5. kary (czerwone kartki) dla obu zespołów, bez względu na ich kolejność <ul style="list-style-type: none"> • zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację i jest gotowy do wykonania zagrywki. • zespół początkowo zagrywający zdobywa punkt, wykonuje rotację i kolejny zawodnik w ustawieniu zagrywa. Wynik przed rozpoczęciem gry 1:1. <p>Wynik w przypadku dwóch kar ustala się dopiero po zaliczeniu ich obu. Zatem w przypadku ukarania obu zespołów przy stanie 24:25, sędzia nie kończy seta po nałożeniu pierwszej kary przy stanie 24:26, ale gra jest wznowiana przy stanie 25:26.</p>

<p>6.5 Po zakończeniu wymiany rozgrywający pociągnął za dolną część siatki. Czy takie zachowanie powinno być ukarane?</p>	<p>Decyzja: Stosownie do przepisu 21.3 sędzia I ma prawo zastosować sankcję wobec zawodnika w zależności od stopnia przewinienia. Pociągnięcie za siatkę może być spontanicznym zachowaniem zawodnika rozemocjonowanego i zdeustowanego grą swoich kolegów. Takie reakcje powinny być kontrolowane jako sztuka sędziowania. Pociągnięcie za siatkę może w niektórych przypadkach być zachowaniem grubiańskim. Jednak skoro to zachowanie nie miało na celu wprowadzenia sędziego w błąd w czasie trwania wymiany, nie powinno być karane. /21.2, 21.2.1, 21.3/</p>
--	---

<p>6.6 Zawodnik podszedł do sędziego I i krzyczał oraz wymachiwał rękoma, także po upomnieniu. Jak należy ocenić takie zachowanie?</p>	<p>Decyzja: Takie zachowanie należy uznać za obraźliwe i skutkujące pokazaniem żółtej i czerwonej kartki trzymanyh razem. /21.1, 21.2, 21.3/</p>
---	---

<p>6.7 Zawodnik został ukarany wykluczeniem, a nie był wcześniej upominany. Jak należy traktować późniejsze niewłaściwe zachowanie niepodlegające sankcjom innego członka tego zespołu?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I powinien próbować zapobiegać osiągnięciu przez zespół zachowania podlegającego sankcjom. Niemniej jednak wystąpienia na początku w przypadku oczywistego zachowania obraźliwego sędzia I musi wykluczyć zawodnika bez udzielania wcześniej niższych kar (żółta i czerwona kartki trzymane razem). Sędzia I może zastosować później upomnienie wobec innego członka zespołu, w przypadku wystąpienia zachowania obraźliwego jako pierwszego – ale żółta kartka może być pokazana tylko raz, takie upomnienie nie może zostać udzielone już żadnemu członkowi tego zespołu. /21/</p>
--	--

<p>6.8 Po zakończeniu meczu jeden z kapitanów zachował się bardzo niesportowo wobec sędziego I. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego I w tej sytuacji?</p>	<p>Decyzja: Zawodnik musi zostać w jakiś sposób ukarany. W imprezach FIVB uznaje się, że zawody nie zostały zakończone wraz z ostatnim gwizdkiem sędziego. Zachowanie kapitana musi zostać zgłoszone Komisji Technicznej i szczegółowo opisane w rubryce "Uwagi" w protokole zawodów. Komisja Kontrolna FIVB ma szereg możliwości dyscyplinarnych, łącznie z zawieszeniem zawodnika na kolejne mecze.</p>
---	--

<p>6.9 Zawodnik zastąpiony przez Libero siedział na ławce zespołu. Sędzia I ukarał go karą (czerwoną kartką). Zawodnik nie zaprzestał niewłaściwego zachowania i bił brawo sędziemu. Sędzia I ukarał go wykluczeniem. Wykluczony zawodnik nadal nie zaprzestał niesportowego zachowania i został zdyskwalifikowany. Jak jest właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: Wykluczony lub zdyskwalifikowany zawodnik powinien być natychmiast zmieniony regulaminowo. Procedura jest następująca: - Libero powinien opuścić boisko, a następnie - zawodnik rezerwowy wchodzi przez strefę zmian z właściwą tabliczką, daje ją sędziemu II, a sekretarz zapisuje zmianę regulaminową. Libero może powrócić na boisko po co najmniej jednej wymianie zakończonej. Wynik w chwili wykluczenia (lub dyskwalifikacji) musi zostać odnotowany w protokole zawodów. /6.4.3, 15.8/</p>
---	--

ROZDZIAŁ 7: SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI

<p>7.1 Sędzia II poprosił trenera, aby ten nie rozmawiał z sekretarzem i nie przeszkadzał w jego pracy. Czy sędzia II postąpił słusznie?</p>	<p>Decyzja: W duchu sztuki sędziowania, jeżeli nieformalna reakcja sędziego II może rozwiązać problem, to jest to dobre zachowanie. /23.3.2.2/</p>
---	---

<p>7.2 Czy zawodnik rezerwowy może siedzieć w polu rozgrzewki zamiast stać albo się rozciągać?</p>	<p>Decyzja: Tak. Zawodnicy nie są zobowiązani stać w polu rozgrzewki. Z drugiej strony nie mogą jednak siedzieć w tym miejscu na ławkach, krzesłach, barierkach, lub ściankach. /4.2.1; 4.2.3; 24.2.4; 24.2.5/</p>
---	---

<p>7.3 Czy trener może prosić sekretarza o informację dotyczącą liczby przerw dla odpoczynku wykorzystanych przez zespół przeciwny?</p>	<p>Decyzja: Nie. Sekretarz nie powinien odpowiadać trenerowi. Generalnie trenerzy nie są upoważnieni do proszenia sekretarza o jakiegokolwiek informacje. Jednakże, jeżeli na elektronicznej tablicy wyników nie jest wyświetlona liczba wykorzystanych przez zespół przerw dla odpoczynku, trenerzy mogą prosić sekretarza zawodów o tę informację, ale jedynie wobec własnego zespołu i w takim czasie, aby nie odwracać uwagi sekretarza od przebiegu spotkania i nie powodując opóźnienia w grze /25.2.2/</p>
<p>7.4 Czy kapitan zespołu może wpisać do protokołu zawodów oficjalny protest, jeżeli nie zgłosił takiego żądania sędziemu I w czasie trwania meczu?</p>	<p>Decyzja: Nie. Jeżeli kapitan zespołu nie zgłosił takiego żądania sędziemu I w żadnym momencie gry, nie ma prawa wnieść pisemnego protestu do protokołu zawodów. /5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4/</p>
<p>7.5 Czy decyzja sędziowska może zostać zmieniona po zakończeniu seta?</p>	<p>Decyzja: Tak. Aż do momentu rozpoczęcia następnego seta sędziowie mają prawo skorygować swoją decyzję, gdy tylko zorientują się, że popełnili błąd, źle interpretując przepisy. Wynik w meczu zostanie skorygowany do właściwego.</p>
<p>7.6 Po tym, jak odrzucono jego prośbę o trzecią przerwę dla odpoczynku w secie, trener posłał przygotowanego do zmiany zawodnika do strefy zmian. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Zakładając, że nie było jeszcze gwizdka na zagrywkę, prośbę o zmianę zawodników należy uznać za dozwoloną – tylko prośba o trzecią przerwę była nieuzasadniona. Oczywiście ta prośba nieuzasadniona powinna zostać odnotowana w protokole zawodów. /15.1, 15.2.1, 15.11, 16.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7/</p>
<p>7.7 Pomimo polecenia przez sędziego II wejścia na boisko trener zespołu „B” obserwował ustawienie drużyny „A”. Dopiero po chwili trener zespołu „B” przekazał sędziemu II kartkę z ustawieniem swojego zespołu. Sędzia I nałożył na zespół „B” upomnienie za opóźnianie gry. Czy sędzia postąpił prawidłowo?</p>	<p>Decyzja: Nie, sędzia I popełnił w tej sytuacji błąd nakazując zespołowi „A”, aby wszedł na boisko, zanim trener „B” dostarczył sędziemu II kartkę z ustawieniem. Zespół „B” był winny opóźnienia gry, a trener, wykorzystujący sytuację dla stworzenia sobie przewagi nad przeciwnikiem, zachował się grubiańsko. Należało udzielić stosownych sankcji.</p>
<p>7.8 Podczas przerwy dla odpoczynku zawodnicy wraz z trenerem zespołu ustawili się w narożniku wolnej strefy, w okolicy pola rozgrzewki. Czy jest to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Przepis 15.4.4. stanowi, że podczas przerw dla odpoczynku, zawodnicy muszą „zejść z boiska w wolną strefę w pobliże swojej ławki”. Sędzia II powinien przywołać zespół w pobliże ławki rezerwowych /15.4.4/</p>
<p>7.9 Asystent trenera podszedł do linii bocznej próbując pomóc zawodnikom odnaleźć mokrą plamę. Sędzia I przywołał grającego kapitana i poprosił, aby asystent trenera wrócił na ławkę. Czy było to właściwe postępowanie sędziego?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I postąpił słusznie. Asystent trenera może siedzieć na ławce bez prawa interweniowania. Tylko trener może poruszać się wzdłuż linii bocznej boiska poza linią trenerską. /5.2.3.4, 5.3.1/</p>
<p>7.10 Po zakończeniu wymiany trener zapytał sędziego II, czy do wykonania zagrywki przygotowuje się właściwy zawodnik sędzia II sprawdził wraz z sekretarzem ustawienie i odpowiedział, że jest to właściwy zagrywający. Sędzia I kontynuował zawody. Czy takie zachowanie sędziów było prawidłowe?</p>	<p>Decyzja: Nie, działanie sędziów nie było prawidłowe. Jedyną osobą uprawnioną do rozmowy z sędziami w trakcie trwania meczu jest grający kapitan. Trener nie jest upoważniony do zasięgnięcia informacji u sędziego II. Sędzia I powinien przywołać grającego kapitana i poprzez niego zwrócić uwagę trenerowi, że nie ma on prawa prosić sędziów o informacje. /5.1.2/</p>

ROZDZIAŁ 8: SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

<p>8.1 Zespół „B” rozmyślnie spowalniał tempo meczu. Jak w tej sytuacji powinien zachować się sędzia?</p>	<p>Zasada: Sędzia powinien utrzymać stałe tempo rozgrywania meczu. Nie powinien pozwalać na wpływanie na to tempo, by nie przesłoniło to jakości widowiska i nie miało negatywnego wpływu na jakość</p>
--	--

	gry przeciwników. To również jest „sztuka dobrego sędziowania”!
8.2 Zawodniczce zespołu „B” wypadła z ubrania ściereczka do wycierania podłogi i upadła na boisko zespołu „A”. Jak mają postąpić sędziowie?	Decyzja: Jeżeli w ocenie sędziego I sytuacja była niebezpieczna, powinien przerwać natychmiast grę, a wymiana powinna być powtórzona. Jeżeli jednak wymiana jest już zakończona i upadająca ściereczka nie ma wpływu na wynik, wymiana nie powinna być powtórzona. /17.2/
8.3 Mecz został wznowiony na innym boisku po tym, jak miała miejsce awaria energetyczna. Jak należy rozstrzygnąć kwestię udziału we wznowianym trzecim secie wcześniej zdyskwalifikowanego zawodnika?	Decyzja: Przepis 17.3.2.2 stanowi, że jeśli gra jest wznowiona na innym boisku, set zostaje anulowany i rozegrany od nowa z tymi samymi członkami zespołów i w tych samych ustawieniach początkowych (z wyjątkiem wykluczonych lub zdyskwalifikowanych). W przypadku wznowienia seta na innym boisku, ani zawodnik zdyskwalifikowany ani wykluczony nie mogą w nim uczestniczyć. Inny zawodnik, spoza ustawienia początkowego, musi zająć jego miejsce. Ponadto wszystkie inne sankcje nałożone i zapisane w protokole zawodów do momentu, kiedy zgasło światło, obowiązują w secie powtórzonym. /17.3.2.2/
8.4 Próbuąc odzyskać piłkę lecącą za antenką po złym przyjęciu, zawodnik chwycił słupek i gwałtownie skręcił, aby odbić piłkę. Czy był to przypadek niedozwolonego korzystania z pomocy?	Decyzja: Nie. Jeżeli zawodnik nie dotyka słupka w momencie odbicia piłki, nie popełnia błędu. /9.1.3/
8.5 Już po tym, jak w zespole dokonano zmiany zawodników, sędzia I zmienił swoją decyzję, co do wyniku poprzedniej wymiany. W tej sytuacji trener poprosił o wycofanie dokonanej zmiany. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Skoro to sędzia I zmienił swą decyzję, na bazie której zespół dokonał zmiany, zgodnie z duchem gry, prośba trenera powinna zostać zaakceptowana. Zespołowi nie zostanie przypisana żadna zmiana.
Wszystkie powyższe przypadki zostały przedstawione w zwartej, łatwej do interpretacji formie, by łatwiej weszły w powszechne zrozumienie Przepisów Gry. Z kolei poniżej przedstawiono rozszerzoną wersję wybranych przypadków, by zachęcić do pogłębionej analizy zdarzeń, które miały miejsce w praktyce.	
9.1 Po niedokładnym przyjęciu zagrywki piłka przekroczyłaby przestrzeń przejścia, o ile nie byłaby dotknięta przez innego zawodnika tej drużyny. Rozgrywający tego zespołu miał szansę jeszcze odbić piłkę. Jednak piłka została wcześniej zablokowana z przełożeniem rąk przez przeciwnika. Sędzia I odgwizdał błąd bloku? Czy była to prawidłowa decyzja sędziego I?	Decyzja: Prawidłowa decyzja sędziego I. Blokujący nie mogą dotykać piłki po drugiej stronie siatki, aż do momentu, gdy atak nie zostanie wykonany, z wyjątkiem sytuacji, gdy w ocenie sędziego I zespół atakujący nie ma możliwości odbicia piłki /14.3/
9.2 Rozgrywający z pozycji w linii obrony, będąc w strefie ataku, zaatakował piłkę znajdującą się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Równocześnie z jego dotknięciem piłki, blokujący drużyny przeciwnej dotknął piłkę z przełożeniem rąk. Jaka jest w tej sytuacji prawidłowa decyzja sędziego I?	Decyzja: Błąd obustronny. Rozgrywający popełnił błąd ataku zawodnika linii obrony ze strefy ataku, ale równocześnie z atakiem dotknięcie piłki przez blokującego w przestrzeni przeciwnika było także błędem. Gdyby blokujący dotknął piłki po wykonaniu uderzenia przez rozgrywającego, to ukarany byłby tylko atak. Gdyby miał miejsce jednoczesny kontakt z piłką nad siatką, gdzie oba zespoły mają prawo do gry piłką, to ponownie tylko atak byłby błędny. /13.3.3, 14.3, 14.6.1, Diagram 7/
9.3 Podczas meczu zawodnik zespołu „A” skierował piłkę ponad siatką na stronę zespołu przeciwnego. Znajdująca się powyżej górnej taśmy siatki, całkowicie po stronie zespołu „B” piłka, dotknięta została jednocześnie przez blokującego zawodnika linii obrony	Decyzja: Prawidłowa decyzja sędziego. Zagranie atakującego, nawet jeśli uderzył piłkę jak w akcji bloku, musi być uznane za atak a nie blok. Zgodnie z przepisem 14.1.1, blok to akcja mająca na celu uniemożliwienie przejścia piłki ze strony a nie od

<p>„B” oraz atakującego drużyny „A”, który uderzył piłkę dwoma rękoma, jak w akcji bloku. Czy sędzia postąpił słusznie odgwizdując błąd obustronny?</p>	<p>własnego rozgrywającego. Ponieważ kontakt z piłką zawodnika atakującego miał miejsce w przestrzeni przeciwnika to atak taki był nieprawidłowy (13.3.1). Zawodnik linii obrony blokował piłkę znajdującą się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki (14.1.1). Spełniony blok zawodnika linii obrony jest błędem (14.6.2). Ponieważ obaj zawodnicy popełnili błąd w tym samym momencie wymiana zakończyła się błędem obustronnym. Sędzia I musi bardzo uważnie musi obserwować takie skomplikowane sytuacje nad siatką. Gdyby atakujący „A” dotknął piłkę jako pierwszy, tylko on popełniłby błąd. Gdyby z kolei blokujący „B” dotknął piłki pierwszy, to on jedynie popełniłby błąd./13.3.1, 14.1.1, 14.6.2/</p>
---	--

<p>9.4 Zawodnik nr 6 zespołu A został zdyskwalifikowany, a następnie regulaminowo zmieniony przez zawodnika nr 7. Była to pierwsza zmiana w zespole A w tym secie, a na ławce przebywało jeszcze trzech zawodników. Podczas następnej wymiany zawodnik nr 7 uległ kontuzji i nie mógł kontynuować gry. Sędzia I pozwolił zespołowi A dokonać zmianę narzuconą i za zawodnika nr 7 wszedł na boisko inny zawodnik. Czy sędzia postąpił właściwie?</p>	<p>Decyzja: Przepis 15.8 stanowi, że wykluczony lub zdyskwalifikowany zawodnik musi być zmieniony regulaminowo. Jeżeli jest to niemożliwe, zespół zostaje zdekompletowany. W pierwszej sytuacji przepis ten został dokładnie zastosowany. Zdyskwalifikowanego zawodnika nr 6 zmienił zawodnik nr 7. Po tej zmianie wszyscy zawodnicy na boisku byli upoważnieni do gry. Następnie wystąpiło kolejne wydarzenie i zawodnik nr 7 nie mógł kontynuować gry. Chociaż zawodnik nr 7 nie mógł być zmieniony regulaminowo, mógł zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej /15.7, 15.8/</p>
---	--

<p>9.5 W zespole R-5 i R-2 są najlepszymi atakującymi. W czasie seta R-5 zmieniony został regulaminowo przez innego zawodnika, a następnie powrócił do gry. Chwilę później grając w linii ataku R-5 odniósł kontuzję i musiał być zastąpiony zgodnie z procedurą o zmianie narzuconej. Trener widząc leżącego na boisku R-5 nakazał zastąpienie R-2 będącego w linii obrony przez Libero. Teraz na boisku był Libero, a R-2 był na ławce. Kiedy okazało się, że R-5 nie może kontynuować gry, trener poprosił o zmianę R-2 za kontuzjowanego w ramach zmiany narzuconej. Czy są to dozwolone decyzje trenera?</p>	<p>Decyzja: Nie jest to prawidłowe. R-2 nie może zmienić R-5, skoro w momencie kontuzji znajdował się na boisku. Kontuzjowany zawodnik R-5 powinien być zmieniony w trybie zmiany narzuconej - trener może zadysponować wejście jakiegokolwiek zawodnika nieznajdującego się w momencie kontuzji na boisku, za wyjątkiem Libero i zawodnika zastępowanego. Kolejne dyspozycje trenera mogą nastąpić po tym kroku. /15.7/</p>
--	---

<p>9.6 Podczas sprawdzania ustawienia, przed rozpoczęciem drugiego seta, sędzia II stwierdził różnicę pomiędzy kartką z ustawieniem a ustawieniem zawodników na boisku w zespole A. Na pozycji 1 zawodnik nr 5 był na boisku zamiast numeru 7 zapisanego na kartce. Poinformował o tym trenera, który zdecydował rozpocząć set zgodnie z ustawieniem na boisku. W tym celu dokonana została zmiana regulaminowa przy stanie 0:0. Zmiana nie została jednak fizycznie wykonana, a jedynie odnotowana w protokole zawodów. W międzyczasie Libero zastąpił zawodnika nr 5. Trzy rotacje później, kiedy Libero miałby wejść na pozycję 4, zastąpił go zawodnik nr 7. Trener poprosił o zmianę zawodników z nr 5 na nr 7. Kiedy zmiana została dokonana, sędzia I uświadomił sobie, że był to błąd, gdyż taka zmiana została już wykonana przy wyniku 0:0. Po krótkiej dyskusji z grającym kapitanem sędzia I odrzucił drugą „niepotrzebną” zmianę. Gra była kontynuowana bez jakichkolwiek sankcji. Czy była to właściwa procedura?</p>	<p>Decyzja: Odrzucenie przez sędziów drugiej zmiany było właściwą decyzją. Problem powstał, bo zmiana sprzed rozpoczęcia seta nie została wykonana czytelnie przez dwóch zawodników i z tego powodu umknęła trenerowi i zawodnikom, co zaowocowało zatrzymaniem gry. Skoro gra została przerwana na kilka minut, na zespół powinna zostać nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jest to sytuacja, w której trener powinien pokazać sygnał ręczny na zmianę zawodników w celu uniknięcia nieporozumień.</p>
--	---

<p>9.7 Po gwizdku na zagrywkę zawodnik rezerwy wszedł w strefę zmian. Sekretarz nieprawidłowo zignorował gwizdek sędziego i uruchomił sygnalizator. Zawodnik zorientował się, że pojawił się zbyt późno w strefie zmian i cofnął się do ławki. Gra jednak została wstrzymana i zawodnik schodzący podszedł do strefy zmian. Jak powinni się w tej sytuacji zachować sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Sędzia I powinien przerwać wymianę, ponieważ nawet, jeżeli nie miała miejsce formalnie prośba o zmianę zawodników, zawodnik schodzący opóźnił grę. Zespołowi należało udzielić sankcji za opóźnianie gry. Gdyby sędzia I nie przerwał wymiany przed uderzeniem piłki na zagrywkę, w zespole miałyby miejsce błąd ustawienia. Przy obecnej procedurze dokonywania zmian sekretarz musi być bardzo uważny wobec próśb o dokonanie zmian zawodników. Uruchomienie sygnalizatora, chociaż nie miała miejsce prawidłowa prośba o zmianę zawodników, było błędem sekretarza. /15.11.2, 16.1.1./</p>
<p>9.8 Zawodnik rezerwy zbliżył się do strefy zmian, ale do niej nie wszedł. Sędzia I gwizdkiem dał sygnał do wykonania zagrywki, ale sekretarz nie bacząc na pozycję zawodnika uruchomił sygnalizator. Zawodnik rezerwy widząc, że jest spóźniony, wrócił na ławkę. Gra nie została zatrzymana. Po zakończeniu wymiany sędzia II nakazał sekretarzowi, aby odnotował prośbę nieuzasadnioną. Czy było to właściwe?</p>	<p>Decyzja: Skoro gra nie została przerwana, a błąd popełnił sekretarz, zespołowi nie można przypisać ani próśby nieuzasadnionej, ani opóźnienia gry. Sędzia II nie miał zatem racji. /15.10.3a; 15.10.3c/</p>
<p>9.9 Zespół „A” zgłosił prośbę o zmianę zawodników – zawodnik rezerwy wszedł do strefy zmian gotowy do gry i z właściwą tabliczką, gdy sędzia I miał już dać sygnał na zagrywkę. Ani sekretarz, ani sędzia I nie zorientowali się, że zawodnik jest już przy linii bocznej. Sędzia II gestem ręki odesłał zawodnika z powrotem na ławkę zespołu. Sędzia I gwizdnął na zagrywkę i rozpoczął kolejną wymianę. Czy sędziowie zachowali się prawidłowo?</p>	<p>Decyzja: Sytuacja jest złożona. Chociaż zawodnik rezerwy wszedł do strefy zmian w ostatniej dopuszczalnej chwili, to jednak zrobił to prawidłowo przed sygnałem sędziego I na zagrywkę. Skoro tak, to zespół nie popełnił żadnego błędu i nie może ponosić z tego tytułu konsekwencji. Obowiązkiem sędziego I jest sprawdzić przed sygnałem na zagrywkę, czy żaden z zespołów nie zgłasza próśb regulaminowej. W tym wypadku sędzia się nie spisał, zapominając o tym obowiązku. Także sekretarz nie wykonał prawidłowo swojego obowiązku, nie zauważając zawodnika w strefie zmian i nie uruchamiając sygnalizatora, by oznajmić prawidłową prośbę o zmianę. Sędzia II ma prawo gwizdnąć przyznając zmianę zawodników, gdy nie działa sygnalizator albo sekretarz nie zauważa próśb. Lepsza praca sędziego I lub odważniejsza postawa sędziego II pozwala unikać takich sytuacji, jak opisana.</p>
<p>9.10 Podczas meczu zespół „B” po wygranej wymianie prowadził 7:6. Nieprawidłowa zawodniczka z numerem 5 wykonała zagrywkę i drużyna ta zdobyła kolejny punkt. Wynik brzmiał 8:6. Przeprowadzono przerwę techniczną i następnie ta sama zawodniczka kontynuowała zagrywkę. Zespół prowadził 10:6. W tym momencie sekretarz zauważył, że zawodniczka nr 5 była niewłaściwą zagrywającą. Sędzia I ukarał zespół „B” (przyznał punkt oraz zagrywkę drużynie przeciwnej) oraz odebrał punkty zespołowi „B” zdobyte w błędzie rotacji. Gra była kontynuowana we właściwym ustawieniu. Kiedy wynik sięgnął ponownie 8-ego punktu w tym secie nie zarządzono przerwę technicznej, a gra była kontynuowana.</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego I była właściwa. Przerwy techniczne wprowadzono dla dokonania analiz oraz powtórek i reklam telewizyjnych, których liczba jest kontraktowana z wyprzedzeniem. Tak więc po pierwszej przerwie technicznej, następną zarządzić można dopiero, gdy prowadzący zespół zdobędzie 16-sty punkt. /15.4.1/</p>
<p>9.11 W końcówce seta zawodnik rezerwy „A” nie usłyszał wezwania trenera i zbyt późno wszedł do strefy zmian. Sędzia sekretarz uruchomił sygnalizator, lecz wcześniej sędzia I zagwizdał na wykonanie zagrywki. Sędzia I anulował wymianę, nałożył na zespół</p>	<p>Decyzja: Sędzia popełnił błąd. Prawidłowym było odrzucenie zmiany i udzielenie zespołowi „A” upomnienia za opóźnianie gry, skoro trener zgłosił prośbę o zmianę, wysyłając zawodnika do strefy zmian. Nieuzasadniona była jednak druga prośba o zmianę</p>

<p>upomnienie za opóźnianie gry i nie dopuścił do przeprowadzenia zmiany (choć zawodnik nadal znajdował się w strefie zmian). Rozpoczęła się dyskusja z sędziami.</p> <p>Wówczas trener zespołu „B” poprosił o przerwę dla odpoczynku, a po niej o zmianę zawodników. Jeszcze przed wznowieniem gry zespół „A” także poprosił o zmianę zawodników, która została tym razem przyznana. Zawody kontynuowano, a seta i cały mecz wygrał zespół „A”. Czy sędzia I prawidłowo zastosował przepisy?</p>	<p>zgłoszona przez zespół „A” po przerwie dla odpoczynku. Dopiero po rozegraniu przynajmniej jednej wymiany zakończonej zespół może zgłosić kolejną prośbę o zmianę zawodników.</p> <p>Druga prośba o zmianę musi być odrzucona bez konsekwencji, chyba, że już wcześniej w meczu miała miejsce prośba nieuzasadniona tego zespołu, oraz odnotowana w protokole zawodów. /15.3.1, 15.3.2, 15.10.3, 15.11.1.3, 16.1.1, 16.1.2, 25.2.2.6/</p>
<p>9.12 (proszę porównać z 4.25 i 4.26) Zawodnik zespołu zagrywającego wszedł do strefy zmian nieco po gwizdku sędziego I na zagrywkę. Sekretarz uruchomił sygnalizator i gra została wstrzymana. Sędzia I zorientował się w sytuacji i gestem ręki odrzucił prośbę o zmianę zawodników. Jednak w tym czasie zarówno zawodnik schodzący, jak i jego zamiennik stanęli przy linii bocznej, gotowi przeprowadzić zmianę.</p> <p>Sędzia I ponaglił zespół do wykonania zagrywki. W momencie uderzenia piłki sędzia II odgwizdał błąd ustawienia w zespole zagrywającym, bo na boisku było 7 zawodników. Po krótkiej konsultacji między sędziami, sędzia I nakazał powtórzenie zagrywki. Czy była to prawidłowa decyzja?</p>	<p>Decyzja: To typowy przykład prośby nieuzasadnionej. Prośba o zmianę powinna zostać odrzucona, a ponieważ spowodowała opóźnienie i zamieszanie, na zespół winna zostać nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jeżeli tą sankcją jest tylko upomnienie, to ten sam zespół powinien powtórzyć zagrywkę. /15.11.1.1/</p> <p>Sędzia II nie jest uprawniony, ani nie ma tego w swoich obowiązkach, by gwizdać błędy ustawienia w zespole zagrywającym. Jeżeli sędzia II odgwizdał taki błąd, wymiana powinna zostać powtórzona. /15.11.1, 23.3.2.2a, 24.3.2.2, 25.2.2.6/</p>
<p>9.13 (proszę porównać z 4.29.1) W wyniku przypadkowego uderzenia przez zawodnika nr 9 w momencie dokonywania zmiany zawodnik z nr 5, który wchodził na boisko, zaczął krwawić z nosa. Zmiana była już zapisana, gdy spostrzeżono krwawienie u zawodnika na boisku. Jak należy postąpić?</p>	<p>Decyzja: Przede wszystkim sędziowie powinni poprosić o pomoc medyczną. Jeżeli można w krótkim czasie powstrzymać krwawienie, gra może być kontynuowana bez żadnych zmian zawodników. Jeżeli nie można powstrzymać krwawienia, musi zostać dokonana zmiana zawodników. Jeżeli zmiana regulaminowa nie jest możliwa, przeprowadza się zmianę narzuconą. Chociaż zmiana z udziałem zawodnika nr 5 byłaby drugą zmianą w jednej przerwie w grze, przepisy dopuszczają taką możliwość, uznając, że jest to „grający zawodnik”. /15.11.1.3/</p>
<p>9.14 (proszę porównać z 5.7) Najlepiej zagrywająca w zespole zmieniła środkową bloku. Po przegranej wymianie, została zastąpiona przez Libero. Kiedy Libero w wyniku rotacji trafiła do linii ataku, została zastąpiona przez środkową bloku, zamiast wcześniej zagrywającą.</p> <p>W tej sytuacji trener zorientował się, że środkowa bloku weszła na boisko nielegalnie i uruchomił sygnalizator, prosząc o zmianę zawodniczek, specjalistkę od serwisu na środkową bloku.</p> <p>Ponieważ sędzia I był gotów dać sygnał na zagrywkę, sędzia II odrzucił prośbę trenera, jako prośbę nieuzasadnioną. Sam sędzia I zorientował się jednak w sytuacji (w czasie wymiany zespół miałby nieprawidłową zawodniczkę na boisku) i zezwolił na dokonanie zmiany, a jednocześnie udzielił zespołowi upomnienia za opóźnianie gry. Pozwoliło to wznowić grę bez zamieszania. Czy było to właściwe zachowanie sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Sędzia znakomicie wykazał się „sztuką sędziowania”. Decyzja sędziego I była prawidłowa, podjęta w duchu zasady, by pozwolić zawodnikom grać przy jak najmniejszej liczbie interwencji ze strony sędziów.</p> <p>Gdyby zespół powtarzał taki błąd, należałoby nałożyć kolejne sankcje.</p>
<p>9.15 (proszę porównać z 5.7) Środkowy bloku zespołu „B” miał zagrywać. Trener zdecydował zmienić go na zawodnika specjalizującego się w zagrywce, który po przegranej wymianie został zastąpiony przez Libero. Kiedy zawodnik Libero zgodnie z porządkiem rotacji miał wejść do linii ataku, do gry powrócił środkowy</p>	<p>Decyzja: Są tu trzy elementy:</p> <p>Po pierwsze: ponieważ sytuacja taka nie do końca została przewidziana w przepisach, w związku z czym, zgodnie z przepisem 23.2.3 Sędzia I ma prawo decydować o wszystkich sprawach dotyczących meczu, w tym również w sprawach nieobjętych Przepisami Gry.</p>

<p>bloku. Po rozegraniu dwóch wymian drużyna „A” zorientowała się, że zastąpienie było nieprawidłowe, gdyż specjalista od zagrywki nie został regulaminowo zmieniony przez środkowego bloku. Zespół „A” oprotestował tę sytuację.</p> <p>Po krótkiej naradzie z sędzią II, sędzia I zezwolił na zmianę między specjalistą od zagrywki a środkowym bloku i nie udzielił żadnych sankcji zespołowi „B”. Czy była to właściwa interpretacja przepisów?</p>	<p>Po drugie: zespołowi „A” powinien zostać przyznany punkt i zagrywka za zmianę nieregulaminową, a w oparciu o posiadane dowody, w tym protokół kontroli Libero /R6/, należy ustalić, czy należy odjąć dodatkowe punkty. Jeżeli było w tym przypadku możliwe ustalenie, od kiedy zespół grał w nieprawidłowym ustawieniu, należało zespołowi „B” odjąć zdobyte w tym czasie punkty. Aby utrzymać środkowego bloku na boisku, zespół „B” powinien dokonać zmiany regulaminowej ze specjalistą od zagrywki.</p> <p>Po trzecie: właściwe zastąpienie i zmiana powinny wyglądać następująco: w momencie, gdy Libero przechodzi do linii ataku powinien zostać zastąpiony przez specjalistę od zagrywki, którego następnie powinien zmienić środkowy bloku.</p> <p>Te zastąpienia i zmiany muszą mieć miejsce w czasie jednej przerwy w grze. /19.3.2.1, 23.2.3/</p>
---	--

<p>9.16 Sędzia I gwizdnął na zagrywkę. W tym momencie zagrywający zorientował się, że Libero, który zszedł z boiska po poprzedniej wymianie, nie został zastąpiony przez zawodnika z ustawienia początkowego i na boisku znajduje się tylko pięciu zawodników włącznie z nim. Zagrywający poczekał w ramach przysługującego mu czasu, po czym wykonał zagrywkę. Jednak spóźniony zawodnik nie zdążył zająć na boisku odpowiedniej pozycji i w momencie uderzenia piłki z zagrywki popełnił wyraźny błąd ustawienia. Wymiana nie została przerwana i punkt zdobył zespół zagrywający.</p> <p>Wówczas grający kapitan zespołu przeciwnego zwrócił się do sędziego I z prośbą o wyjaśnienie, dlaczego ten nie przerwał wymiany mimo, że zespół przeciwny popełnił wyraźny błąd ustawienia. Sędzia I odrzucił prośbę kapitana i nie zmienił swojej decyzji. Jaką decyzję powinien podjąć sędzia I?</p>	<p>Decyzja: W tej sytuacji popełnione zostały trzy błędy.</p> <p>Po pierwsze: sędzia I nie może gwizdnąć na zagrywkę dopóki zespół nie jest gotowy do gry i zagrywający nie jest w posiadaniu piłki.</p> <p>Sędzia powinien opóźnić gwizdek na zagrywkę. Jeżeli to trwałoby zbyt długo, zespół zagrywający powinien otrzymać sankcję za opóźnienie.</p> <p>Po drugie: zastąpienie może mieć miejsce tylko przed gwizdkiem sędziego I na zagrywkę.</p> <p>Po trzecie: w momencie wykonania zagrywki zespół zagrywający popełnił błąd ustawienia, więc powinien przegrać wymianę. Jeżeli zastępowany zawodnik zdążyłby dotrzeć na swoją pozycję przed wykonaniem zagrywki, wymiana powinna zostać rozegrana, a zespół zagrywający powinien zostać sankcjonowany, zgodnie z Przepisem 19.3.2.5. /7.5.1, 12.3, 19.3.2.3, 19.3.2.5/</p>
---	---

<p>9.17 (proszę porównać z 5.13) Podczas oficjalnej rozgrzewki przed meczem jedyny Libero drużyny doznał kontuzji. Trener poprosił o wyznaczenie nowego Libero, którym miał zostać kapitan zespołu, wpisany już do ustawienia początkowego w pierwszym secie. Sędzia I w pierwszym momencie odrzucił prośbę twierdząc, że kapitan lub grający kapitan nie może być Libero. Czy taka decyzja była prawidłowa?</p>	<p>Decyzja: Decyzja sędziego była nieprawidłowa.</p> <p>Jeżeli zespół ma w składzie dwóch Libero, trener może zastąpić natychmiast kontuzjowanego Libero na Drugiego Libero. Jeżeli także Drugi Libero ulegnie kontuzji, trener może wyznaczyć na kolejnego, jednego z zawodników nieznajdujących się w momencie wyznaczania na boisku.</p> <p>Jeżeli zespół ma tylko jednego Libero, wybór jest taki sam jak w przypadku kontuzji Drugiego Libero drużyny.</p> <p>Decyzja sędziego w opisanym przypadku nie była prawidłowa. Funkcji Libero nie może pełnić kapitan lub grający kapitan zespołu. Kapitan może jednak zrzec się funkcji kapitana zespołu oraz wszelkich praw i obowiązków z tym związanych, zostać wyznaczony na nowego Libero.</p> <p>Skoro kapitan był już wpisany na kartce z ustawieniem początkowym, procedura jest następująca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ kapitan musi zostać zmieniony poprzez zmianę regulaminową przez innego zawodnika przed rozpoczęciem meczu, 2/ trener wyznacza nowego kapitana zespołu, 3/ wyznaczenie nowego Libero, 4/ ubranie przez nowego Libero właściwego dla tej roli stroju (lub nałożenie na dotychczasową koszulkę specjalnie przygotowanej do tego celu kamizelki znajdującej się w wyposażeniu rezerwowym). 5/ prośba do sekretarza o: <ul style="list-style-type: none"> - zapisanie pierwotnie wyznaczonego kapitana jako
---	--

	<p>nowego Libero; - zapisanie, kto jest nowym kapitanem zespołu. Szczegółowy opis wyznaczenia nowego kapitana zespołu oraz redestygnacji muszą być umieszczone w rubryce „UWAGI” protokołu zawodów. /5; 19.1.5; 19.2; 19.3.2.8/</p>
<p>9.18 (proszę porównać z 5.16) Libero drużyny podczas gry uległ kontuzji i Sędzia II zezwolił lekarzowi na wejście na boisko w celu udzielenia pomocy. Zdecydowano o zdjęciu Libero z boiska i na jego miejsce powrócił zawodnik zastępowany. Gdy tylko Libero znalazł się poza boiskiem, zaczął on nalegać, że chce od razu powrócić do gry. Sędziowie wyrazili na to zgodę i wznowili grę. Czy było to prawidłowe?</p>	<p>Decyzja: Nie, nie wolno było do tego dopuścić. Mimo faktu kontuzji, Libero może brać udział w zastąpieniach. Ma on prawo uczestniczyć w meczu, aż do chwili, gdy zostanie zgłoszona jego niezdolność do gry (Przepis 19.4.2). Tak więc w opisanej sytuacji sędziowie popełnili błąd, gdyż dopuścili do dwóch zastąpień bez rozegrania między nimi wymiany zakończonej. Miało miejsce nieregularne zastąpienie Libero. W momencie drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien udzielić sankcji za opóźnienie. /19.3.2.1, 19.3.2.8/</p>
<p>9.19 Trener zdecydował zastąpić Grającego Libero z nr 7 na Drugiego Libero z nr 1. Wysłał więc Drugiego Libero z tabliczką z nr 7 do strefy zmian, gdzie nastąpiła zmiana Libero podobnie jak klasyczna zmiana zawodników. Sędzia II poinstruował sekretarza, aby ten zanotował ten fakt w rubryce „UWAGI” protokołu. Czy to postępowanie było właściwe?</p>	<p>Decyzja: Zastąpienie między zawodnikami Libero winno mieć miejsce w strefie zastąpień Libero, bez żadnych formalności, w tym użycia tabliczek. Libero mogą się zastępować swobodnie, pod warunkiem, że między każdym zastąpieniem ma miejsce co najmniej jedna wymiana zakończona. /19.3.2.1, 19.3.2.2, 19.3.2.7, 19.3.2.8/</p>
<p>9.20 Libero odbił piłkę w strefie ataku palcami sposobem górnym. Piłka poleciała nad siatkę, gdzie została uderzona przez atakującego z tego samego zespołu, a niemal w tym samym czasie przez blokującego przeciwnika. Co muszą w tej sytuacji uwzględnić sędziowie?</p>	<p>Decyzja: Libero wolno odbijać piłkę palcami sposobem górnym w strefie ataku. Libero ma też prawo kierować piłkę w tym odbiciu do przeciwnika. Błędem jest jednak wykonanie spełnionego ataku, uderzając znajdującą się całkowicie powyżej górnej krawędzi siatki piłkę, wystawioną palcami sposobem górnym przez Libero znajdującego się w swojej strefie ataku. Atak staje się spełniony w momencie, gdy piłka przekroczy całkowicie pionową płaszczyznę siatki lub zostanie dotknięta przez przeciwnika. W tej konkretnej sytuacji, są 3 możliwości: 1. atakujący dotyka piłki pierwszy: atak jest spełniony, zespół blokujący zagrywa jako następny; 2. atakujący i blokujący dotykają piłki jednocześnie: z opisu wynika, że piłka znajdowała się nad siatką, gdzie każdy z zawodników ma prawo nią grać, zatem blokowanie w momencie ataku jest dozwolone. Z kolei atak stał się w tym momencie spełniony, zespół blokujący zagrywa jako następny; 3. blokujący dotyka piłki jako pierwszy: jest to blok na dozwolonym ataku wykonanym przez Libero, nie ma miejsca żaden błąd. Kontakt piłki przez atakującego należy potraktować jako blok. Wymiana powinna być kontynuowana. /19.3.1.4/</p>
<p>9.21 (proszę porównać z przypadkami dotyczącymi zmian zawodników) Trener zespołu „B” poprosił o przerwę dla odpoczynku, a sędzia II mu ją udzielił. Sędzia I nie usłyszał jednak gwizdka sędziego II i gwizdnął na zagrywkę wykonywaną przez zespół „A”. Wówczas sędzia II ponownie gwizdkiem udzielił przerwy dla odpoczynku. Sędzia I nie zrozumiał jednak decyzji sędziego II i upomniął zespół „B” za opóźnianie gry. Kilka wymian później zawodnik drużyny „B” opóźnił grę, za co sędzia I, zgodnie z gradacją kar, ukarał zespół karą za opóźnianie. Drużyna „A” zdobyła 24. punkt i wygrała w dalszej konsekwencji całe spotkanie. Po meczu zespół „B” gwałtownie zaprotestował w</p>	<p>Decyzja: Protest zespołu „B” był uzasadniony. Sędzia nie powinien karać zespołu w sytuacji, kiedy do opóźnienia gry doszło w skutek nieporozumienia między sędziami. Tak więc nie powinien w pierwszym przypadku upominać za opóźnianie gry. Gdyby tak się stało, w kolejnej sytuacji zespół „B” otrzymałby tylko upomnienie za opóźnianie gry i nie składałby po meczu protestu. Z drugiej strony zespół „B” powinien już przy pierwszej sankcji za opóźnianie zastrzec sobie prawo do wpisania po meczu protestu do protokołu zawodów. Ponieważ nie zrobił tego, stracił prawo do złożenia protestu przeciwko decyzji sędziego I. /5.1.2.1/</p>

związku z niesłusznie nałożonymi sankcjami za opóźnianie gry. Czy protest drużyny „B” był uzasadniony?	
--	--

<p>9.22 W czasie trwania drugiego seta elektroniczna tablica wyników nie pracowała prawidłowo. Na sytuację tą nerwowo zareagował trener zespołu „A”, który skrytykował pracę całej komisji sędziowskiej i Komisji Kontrolnej. Na sytuację tą podobnie zareagował kierownik tej ekipy, który opuścił swoje miejsce na trybunach przeznaczone dla szefów ekip biorących udział w turnieju i podbiegł do stolika Komisji Kontrolnej. Sędzia I potraktował zachowanie trenera „A” jako grubiańskie, ukarał go czerwoną kartką i poprosił kapitana tego zespołu, aby podszedł do trenera i przekazał mu informację o udzielonej karze. Kapitan nie zrobił tego, a w wyniku powstałego zamieszania, sędzia II nie zauważył nałożenia kary i nie została ona wpisana do protokołu zawodów.</p> <p>Wynik meczu został poprawiony, a gra kontynuowana bez jakiegokolwiek adnotacji w protokole zawodów o zaistniałej sytuacji. Jak należało postąpić?</p>	<p>Decyzja: Pierwszym, który popełnił błąd, był sekretarz. /25.2.2.1/ Drugim błędem była pomyłka operatora tablicy wyników. Kolejny błąd popełnił asystent sekretarza, który nie kontrolował, czy wynik w protokole i na tablicy wyników jest ten sam. /26.2.2.5/ Sędziowie prowadzący spotkanie powinni dopilnować, aby nałożona na trenera kara została zapisana w protokole zawodów. /25.2.2.6/ Grający kapitan powinien przekazać trenerowi informację o nałożonej na niego karze, a jeśli tego nie uczynił, powinien zostać ukarany. /21/ Członkowie Komisji Kontrolnej nie powinni zezwolić szefowi ekipy na zbliżanie się do stolika Komisji. Przewodniczący Komisji Kontrolnej powinien przerwać grę i po konsultacji z sędzią II oraz sekretarzem podjąć decyzję co do dalszych działań. /Wytyczne i instrukcje sędziowania; Przepisy 25.2.2.6, 25.2.2.7/</p>
---	---

<p>9.23 W momencie rozpoczęcia seta na pozycji 6 w zespole „A” znajdował się zawodnik nr 11 zamiast zawodnika nr 15, który był zapisany na kartce z ustawieniem. Podczas sprawdzania ustawienia sędzia II nie zauważył tej niezgodności, a zawodnik nr 11 natychmiast został zastąpiony przez Libero. Później Libero został zastąpiony przez zawodnika nr 11. Pierwsza przerwa techniczna miała miejsce przy wyniku 8:5 dla drużyny „A”. Po tej przerwie zawodnik nr 11 przygotowywał się do wykonania zagrywki. Sędzia II zasygnalizował pobyt nieprawidłowego zawodnika na boisku i rozpoczął wyjaśniać rodzaj popełnionego błędu grającemu kapitanowi i trenerowi. Dyskusja przedłużała się i sędzia I również zszedł ze swojego stanowiska. Po sprawdzeniu protokołu kontroli Libero stało się oczywiste, że zawodnik 11 brał udział w grze od rozpoczęcia seta. Tak więc sędzia I zdecydował o anulowaniu wszystkich punktów drużyny „A”. Punkty zespołu „B” pozostały w mocy i zespołowi temu przyznano zagrywkę przy stanie 5:0 dla „B”. Po kilku wymianach, kiedy zespół B prowadził 8:5, przerwa techniczna została zarządzona ponownie. Czy było to właściwe postępowanie sędziów?</p>	<p>Decyzja: Jest to bardzo skomplikowana sytuacja z kilkoma błędami. Pierwszy z nich został popełniony na początku seta. Ustawienie drużyny „A” nie było zgodne z kartką na ustawienie. Sędzia II nie zauważył tej niezgodności. Drugi błąd nastąpił po przerwie technicznej. Drużynie „B” powinien zostać przyznany dodatkowy punkt jako kara za błąd ustawienia ekipy „A” i wynik powinien brzmieć 6:0 dla drużyny „B”. Trzeci błąd polegał na zarządzaniu ponownie przerwy technicznej, kiedy ekipa „B” zdobyła 8. punkt. Jeżeli podczas zawodów byłaby powołana Komisja Kontrolna, jej Przewodniczący także musiałby sprawdzać ustawienie i interweniować, żeby skorygować sytuację.</p>
---	---

<p>9.24 Sędzia zdecydował, że kolejną zagrywkę będzie wykonywała ekipa „B”. Natychmiast po tym zawodnik tej drużyny nr 6 został zmieniony przez nr 9. W międzyczasie sędzia I zmienił swą poprzednią decyzję, dostrzegając sygnalizację sędziego liniowego i przyznał punkt zespołowi „A”. W reakcji na tę sytuację trener „B” poprosił o anulowanie zmiany i skorygowanie ustawienia. Sędzia II wyraził na to zgodę i gra kontynuowana była w „oryginalnym” ustawieniu drużyny „B”. Czy było to dozwolone?</p>	<p>Decyzja: Skoro sędzia I zmienił swą decyzję, na bazie której zespół „B” dokonał zmiany, zgodnie z duchem gry, prośba trenera powinna zostać zaakceptowana.</p>
--	--

<p>9.25 Podczas wymiany zawodnik odniósł kontuzję, która spowodowała pojawienie się krwi. Po zakończeniu wymiany sędzia I wezwał go do siebie i poinstruował, aby natychmiast skorzystał z pomocy medycznej, która powinna opatrzyć ranę, gdyż nie jest dozwolona gra z</p>	<p>Decyzja: Nie jest dozwolona gra z otwartą krwawiącą raną, niezależnie od tego, jak poważna jest to kontuzja. Sędzia musi zatrzymać grę natychmiast po jej zauważeniu i polecić zawodnikowi skorzystanie z pomocy medycznej. Zespół nie jest zobligowany do</p>
--	--

nieopatrzoną krwawiącą raną. Przerwa trwała około jednej minuty. Po opatrzeniu rany gra była kontynuowana. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego I?	zmiany zawodnika. Tak więc była to właściwa procedura zastosowanie przez sędziego I, który ani nie udzielił sankcji za opóźnienie, ani nie nakazał zespołowi skorzystać z przerwy regulaminowej. /decyzja Komisji Medycznej FIVB/
--	---

<p>9.26 Zawodnik nr 1 był przygotowany do wykonania zagrywki. Grający kapitan poprosił o potwierdzenie, czy jest to właściwy zawodnik. Sekretarz poinformował, iż serwującym powinien być zawodnik nr 6. Kapitan miał wątpliwości i twierdził, że powinien to być jednak gracz nr 1. Nadal nie zgadzał się z uzyskaną odpowiedzią i chciał podejść do sędziego I, gdy ten gwizdnął na zagrywkę. Wśród zamieszania zespołowi odgwiszono błąd 8 sekund na wykonanie zagrywki.</p> <p>Na podstawie protokołu zawodów stwierdzono, że trener dostarczył kartkę na ustawienie, w której zawodnik nr 6 był wpisany na dwóch różnych pozycjach. Na jednej z nich powinien być wpisany zawodnik nr 1 i to on powinien zagrywać. Jakie powinno być właściwe zastosowanie przepisów przez sędziego I?</p>	<p>Decyzja: Taką sytuację trzeba rozstrzygnąć w oparciu o zdrowy rozsądek. Zasadniczy błąd popełnił trener, niewłaściwie wypełniając kartkę z ustawieniem. Nałożyło się na to gapiostwo sędziego II i sekretarza. Tak więc zespół nie powinien być ukarany za niewłaściwego zagrywającego i zawodnik nr 1 powinien zostać dopuszczony do zagrywki.</p> <p>Z drugiej strony błąd trenera spowodował opóźnienie gry i ekipa ta powinna otrzymać sankcję za opóźnianie. Ponadto sędzia II musi niezwłocznie po ujawnieniu i wyjaśnieniu sytuacji poprosić trenera o nową kartkę z ustawieniem. Protokół zawodów musi zostać skorygowany. /decyzja Komisji Przepisów Gry FIVB/</p>
--	---

Aneks

Poniżej znajdują się przypadki uszeregowane według numerów i z ich odniesieniem do poszczególnych przepisów.

Numer przypadku	Przepis (1)	Przepis (2)	Przepis (3)	Przepis (4)	Przepis (5)	Przepis (6)	Przepis (7)
PRZEDMIOTY							
1.01	4.5.1	4.5.3					
1.02	4.5.1						
KAPITAN							
1.03	5.1.2	20.1	20.2	21.2	21.3.1		
1.04	5.1.2.2						
1.05	5.1.2.2						
1.06	5.1.2.1	20.2.1					
1.07	5.1.2.1	23.2.4					
TRENER							
1.08							
1.09	5.1.2	5.2.3.4	21.1	21.2	21.3		
1.10	5.2.1	5.2.3.3	5.3.1				
1.11	5.2.3.2	5.2.3.4	5.3.1				
1.12	5.2.3.4						
1.13							
LOSOWANIE							
2.01	7.1.2						
BŁĘDY USTAWIENIA I ROTACJI							
2.02	7.4	7.4.2	7.4.3				
2.03	7.4.3	7.5					
2.04	1.3.3	7.4					
2.05	7.7.1	23.2.3					
2.06							
2.07	7.5	7.7	12.3	12.4.3			
ODBICIE PIŁKI							
3.01	10.1.2	10.1.2.2					
3.02	9.2.1	9.2.2	9.3.3	9.3.4			
3.03	9.2.3.2	14.2					
3.04	9.2.2	9.2.3.2	14.2				
3.05	9.2.2						
3.06	9.	9.1.3					
3.07	9.	9.1.3					
3.08							
3.09	10.1.2						
3.10.1	8.4.1	8.4.2	9.1	10.1.2	10.1.2.1	10.1.2.2	
3.10.2	9						
PRZEJŚCIE POD SIATKĄ							
3.11	11.2.1	11.2.2.1	11.2.4				
3.12	11.2.1						
ZAWODNIK PRZY SIATCE I KONTAKT Z SIATKĄ							

3.13	11.3.1	11.4.4					
3.14	9.	11.2.1					
3.15	9.1.2.2	9.1.2.3					
3.16	11.3.1	11.4.4					
3.17	11.3.1	11.4.4					
3.18	11.3.1	11.4.4					
3.19	11.3.1	11.4.4					
3.20	11.3.1	11.4.4					
3.21.1	11.3.1	11.3.2	11.4.4				
3.21.2	11.3.1	11.4.4					
3.22	11.3.1	11.4.4					
ZAGRYWKA							
3.23	7.71	12.2.1	12.7.1	25.2.2.2			
3.24	12.4.4						
3.25	12.4.2						
3.26	8.4.3	27.2.1.3					
3.27	12.6.2.1						
3.28	Patrz 9.26						
3.29	12.6.2.1						
ATAK							
3.30	13.1.3						
3.31	13.1.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.32	13.1.1	14.3					
3.33	9.1	13.1.3	13.2.2	13.3.3			
3.34	13.3.4	19.3.1.3					
BLOK							
3.35	14.1.1	14.1.3	14.6.2				
3.36	14.1.1	14.3					
3.37	14.1.1						
3.38	11.2.1						
3.39	11.1.2	14.1.1	14.2	14.3			
3.40							
3.41	9.1	14.2	14.4.1				
3.42	13.3.1	13.3.3	14.1.1	14.6.1	14.6.2		
3.43	9.3.1	14.1.1					
3.44	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.45	9.1	14.1.1	14.4.1				
3.46	19.3.1.3						
ZMIANY ZAWODNIKÓW							
4.01	15.10.2	15.10.3a	15.10.4	16.1			
4.02	15.10.3a	15.10.3b	15.11.1.3				
4.03	15.3.2						
4.04	15.10.3a	16.1.1	16.2				
4.05	15.10.3	16.2					
4.06	16.1.1	16.2					
4.07	15.7						
4.08	15.7	15.8					
4.09	7.3.2	7.3.4					
4.10	15.9.2						

4.11	15.5	15.6	15.11	16.1			
4.12	15.7						
4.13	15.6	16.1.3					
4.14							
4.15	16.1.1	23.2.3					
4.16	7.3.5.2	7.3.5.3					
4.17	15.10.3a	15.10.3c	16.1.1				
4.18	15.11.2	16.1.1					
4.19	15.10.3a	15.10.3c					
4.20	4.1.3	4.2.2	5.1.1	5.2.2	7.3.5.4	15.9.2	
4.21	15.2.2						
4.22	7.3.5.2						
PRZERWY NA ODPOCZYNEK I PRZERWY TECHNICZNE							
4.23	15.4.1						
4.24	15.4.2						
PROŚBY NIEUZASADNIONE							
4.25	15.3.1	15.3.2	15.10.3a	15.11.1.3	25.2.2.6		
4.26	15.11.1.4	16.1.5	25.2.2.6				
KONTUZJE							
4.27	4.4	15.5	15.10.2	15.10.3a	17.1.1		
4.28	15.7	17.1.2					
4.29.1	15.11.1.3						
4.29.2	4.1.3	5.1	5.2.1	5.2.2	19.4.2.5	25.2.2.7	
OPÓŹNIENIA GRY							
4.30	6.4.1	16.1					
4.31	16.1.2	16.1.5					
4.32	1.5	5.1.2.2	6.4.1	16.2			
4.33	4.2	6.4.1	6.4.2	18.1			
WYJĄTKOWE PRZERWY W GRZE							
4.34	17.2	17.3					
4.35							
LIBERO							
5.01	19.3.2.4	19.3.2.8	24.3.1				
5.02	6.4.3	15.7	15.8				
5.03	15.5	15.7	17				
5.04	6.4.3	19.1.1	19.3.2	19.3.2.8	19.4		
5.05	15.3.2	19.3.2	19.3.2.8				
5.06	19.3.2.5						
5.07	19.3.2.1	19.3.2.9	23.2.3				
5.08	7.5.1	12.3	19.3.2.3	19.3.2.5			
5.09	19.1.3	19.3.2.2	19.3.2.8	19.4.2			
5.10	5.2.3.4						
5.11	19.3.2.1	19.3.2.2					
5.12	15.9	19.3.1.1	26.2.2.1	26.2.2.2			
5.13	5.	19.2	19.3.2.8	19.4.2.5			
5.14	19.3.2.9	23.2.3					
5.15	19.3.2.1						
5.16	19.3.2.1	19.3.2.8					
5.17	19.3.2.8	Diagram 1					

5.18	19.3.2.1						
5.19	19.3.2.2	19.3.2.8					
5.20	19.1.2						
5.21	19.2						
5.22	14.1.1	14.1.2	14.1.3				
5.23	6.1.3	19.3.2.1	19.3.2				
5.24	19.3.2.8	19.4.2.1	19.4.2.4				
ZACHOWANIE							
6.01	21.1	21.2					
6.02	21.2.1	21.3					
6.03	5.2	21.1	21.2	21.3			
6.04	21.5						
6.05	21.2	21.2.1	21.3				
6.06	21.1	21.2	21.3				
6.07	21.						
6.08							
6.09	6.4.3	15.8					
SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI							
7.01	23.3.2.2						
7.02	4.2.1	4.2.3	24.2.4	24.2.5			
7.03	25.2.2						
7.04	5.1.2.1	5.1.3.2	23.2.4				
7.05							
7.06	15.1	15.2.1	15.11	16.1	16.2	24.2.6	24.2.7
7.07							
7.08	15.4.4						
7.09	5.2.3.4	5.3.1					
7.10	5.1.2						
SZCZEGÓLNE PRZYPADKI							
8.01							
8.02	17.2						
8.03	17.3.2.2						
8.04	9.1.3						
8.05							
ROZSZERZONE PRZYPADKI							
9.01	14.3						
9.02	13.3.3	14.3	14.6.1	Diagram 7			
9.03	13.3.3	14.1.1	14.6.2				
9.04	15.7	15.8					
9.05	15.7						
9.06							
9.07	15.11.2	16.1.1					
9.08	15.10.3a	15.10.3c					
9.09							
9.10	15.4.1						
9.11	15.3.1	15.3.2	15.10.3	15.11.1.3	16.1.1	16.1.2	25.2.2.6
9.12	15.11.1.1	23.3.2.3a	24.3.2.2	25.2.2.6			
9.13	15.11.1.3						
9.14							

9.15	19.3.2.1	23.2.3					
9.16	7.5.1	12.3	19.3.2.3	19.3.2.5			
9.17	5	19.1.5	19.2	19.3.2.8			
9.18	19.3.2.1	19.3.2.8					
9.19	19.3.2.1	19.3.2.2	19.3.2.7	19.3.2.8			
9.20	19.3.1.4						
9.21	5.1.2.1						
9.22	25.2.2.1	26.2.2.5	25.2.2.6	21	25.2.2.7		
9.23							
9.24							
9.25	Komisja Medyczna						
9.26	Komisja Przepisów Gry						